

SISTEMES TÀCTICS AL FUTBOL ITALIÀ I ESPANYOL

ANÀLISI DE LA FINAL DE LA “CHAMPIONS LEAGUE 2014/2015”

AUTOR: Zine el Abidine Moussaoui Hanchi

TUTOR: Juan Carlos López González

CURS: 2n BATX-A

CENTRE: INS EL CALAMOT

POBLACIÓ I DATA: Gavà, 11 de gener de 2016

ÍNDEX

0. Introducció	Pàg.5
0.1. Motius d'elecció del treball de recerca	Pàg. 5
0.2. Objectius	Pàg. 5
0.3. Metodologia	Pàg. 6
1. Cos de la memòria	Pàg. 7
1.1. Aspectes teòrics preliminars del futbol	Pàg. 7
1.1.1. Origen i evolució	Pàg. 7
1.1.2. Aspectes reglamentaris	Pàg. 8
1.1.3. Tipus d'entrenament	Pàg. 10
1.1.3.1. Entrenament Físic	Pàg. 10
1.1.3.2. Entrenament Tècnic	Pàg. 11
1.1.3.3. Entrenament Psicològic	Pàg. 11
1.1.3.4. Entrenament Tàctic	Pàg. 11
1.2. Necessitats físiques i psicomotrius d'un jugador de futbol	Pàg. 12
1.2.1. Qualitats Físiques Bàsiques	Pàg. 12
1.2.1.1. La Força	Pàg. 12
1.2.1.2. La Resistència	Pàg. 13
1.2.1.3. La Flexibilitat	Pàg. 13
1.2.1.4. La Velocitat	Pàg. 14
1.2.2. Qualitats Físiques Psicomotrius	Pàg. 15
1.2.2.1. L'Equilibri	Pàg. 15
1.2.2.2. L'Agilitat	Pàg. 15

1.2.2.3. Coordinació	Pàg. 16
1.2.3. Biotipus del futbolista	Pàg. 16
1.3. Funció de cada jugador de futbol	Pàg. 17
1.3.1. El Porter	Pàg. 17
1.3.2. El Defensa	Pàg. 17
1.3.2.1. El Defensa central	Pàg. 18
1.3.2.2. El Defensa lateral	Pàg. 18
1.3.3. El Mig Campista	Pàg. 18
1.3.3.1. Pivot defensiu	Pàg. 18
1.3.3.2. Mig campista centre	Pàg. 19
1.3.3.3. Mig campista ofensiu	Pàg. 19
1.3.4. El Davanter	Pàg. 19
1.3.4.1. El Davanter centre	Pàg. 19
1.3.4.2. El Davanter extrem	Pàg. 19
1.3.4.3. El Davanter mitja punta	Pàg. 20
1.4. Diferents sistemes tàctics al futbol	Pàg. 21
1.4.1. Què és un sistema tàctic?	Pàg. 21
1.4.2. Evolució de la tàctica al futbol	Pàg. 21
1.4.3. Principals sistemes tàctics al futbol	Pàg. 21
1.4.3.1. Sistemes tàctics amb defensa de 3 jugadors	Pàg. 22
1.4.3.2. Sistemes tàctics amb defensa de 4 jugadors	Pàg. 25
1.4.3.3. Sistemes tàctics amb defensa de 5 jugadors	Pàg. 30

1.5. Principals sistemes tàctics utilitzats a Itàlia i Espanya la temporada 2014/2015	Pàg. 34
1.5.1. Descripció i anàlisi dels sistemes tàctics italians	Pàg. 34
1.5.2. Descripció i anàlisi dels sistemes tàctics espanyols	Pàg. 42
1.5.3. Estudi comparatiu dels sistemes tàctics utilitzats a Itàlia i a Espanya	Pàg. 50
1.6. Anàlisi tàctic a la final “Champions League 2014/2015”	Pàg. 53
1.6.1. Anàlisi tàctic a la final “Champions League 2014/2015” Juventus- FC Barcelona	Pàg. 53
2. Conclusions	Pàg. 64
3. Bibliografia i fonts d’informació	Pàg. 66
4. Annexos	Pàg. 68
4.1. Annex I: Fonts bibliogràfiques de les figures	Pàg. 68
4.2. Annex II: Entrevista	Pàg. 68

0.INTRODUCCIÓ

0.1.Motius d'elecció del treball de recerca

Em dic Zine el Abidine Moussaoui, visc a Gavà i sóc practicant del futbol. M'apassiona el futbol i l'esport en general, especialment els esports col·lectius.

Als esports col·lectius amb oposició, com és el futbol, intervenen diferents factors com l'aspecte físic, l'aspecte tècnic i l'aspecte tàctic. Aquest últim aspecte, el tàctic, és el que més m'ha cridat l'atenció. Què és un sistema tàctic? Quins sistemes tàctics existeixen en el futbol? Quins sistemes tàctics van utilitzar els equips de les lligues Italiana i Espanyola durant la temporada 2014-2015? I a la final de la "Champions League" 2014-2015?

Tots aquests interrogants són el fil conductor i motiu d'elecció del meu treball de recerca.

0.2.Objectius

El primer objectiu del meu treball és conèixer alguns aspectes concrets del futbol com són els diferents tipus d'entrenament que existeixen, les principals qualitats físiques bàsiques i psicomotrius del futbolista, el biotipus general d'un jugador de futbol i la funció que tenen que desenvolupar els jugadors dintre del camp.

Un altre dels objectius és conèixer els sistemes tàctics utilitzats al futbol modern i esbrinar els punts forts i els punts febles de cada un dels sistemes tàctics tant defensius com ofensius.

Per últim, l'objectiu principal del meu treball és fer un estudi comparatiu dels sistemes tàctics utilitzats a Itàlia i a Espanya durant la temporada 2014/2015, i fer un anàlisi tàctic de la final de la "Champions League 2014/2015" entre la Juventus i el FC Barcelona.

0.3. Metodologia

Per realitzar aquest treball he començat explicant els aspectes teòrics preliminars del futbol. Posteriorment, he explicat les diferents qualitats físiques bàsiques que desenvolupen els futbolistes (la força, la resistència, la flexibilitat i la velocitat), així com les qualitats físiques psicomotrius (l'equilibri, coordinació i l'agilitat). I finalment en funció d'aquestes dades preliminars he definit el biotipus general d'un jugador de futbol.

Després de consultar diferents fonts d'informació a la Biblioteca local de Gavà, a la Biblioteca de l'INEFC (Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya o Facultat de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport de Barcelona) i diferents webs especialitzades en aquest tema, he fet una classificació amb les característiques principals de cada un dels sistemes tàctics més utilitzats en el futbol modern actual.

Posteriorment, he fet un estudi comparatiu dels sistemes tàctics utilitzats a les lligues Italiana i Espanyola i els seus resultats a la temporada 2014/2015.

I per últim, per dur a terme l'anàlisi tàctic del partit de la final de la "Champions League 2014/2015" entre el FC Barcelona i la Juventus vaig haver de veure el partit varies vegades, i aturant les imatges per poder analitzar i donar resposta a tots els plantejaments tàctics que van plantejar els dos equips en els diferents intervals del partit i poder, posteriorment, extreure unes conclusions.

1. COS DE LA MEMÒRIA

1.1. ASPECTES TEÒRICS PRELIMINARS DEL FUTBOL

1.1.1. ORIGEN I EVOLUCIÓ

El futbol (de l'anglès *football*, "pilota de peu") és un esport d'equip jugat entre dos equips d'onze jugadors. Es considera l'esport més popular del món. Es juga en un camp rectangular de gespa o gespa artificial, amb una porteria a cada un dels costats del camp. L'objectiu del joc és marcar gols controlant la pilota cap a la porteria contrària. L'equip que marca més gols quan acaba el partit és el guanyador.

El futbol és un esport molt antic i els seus orígens no són gaire clars. Els antecedents més remots del joc es poden situar al voltant de l'any 200 aC. durant la dinastia *Han* a la Xina. El seu joc es deia *tsu chu*¹. Fins i tot els emperadors xinesos van prendre part en el joc. Els grecs i els romans van tenir una gran varietat de jocs de pilota (com l'*episkuros* i l'*harpastum*), i alguns probablement serien tant per jugar amb les mans com amb els peus.

El futbol modern va ser creat a Anglaterra al 1863 amb la creació de la "*The Football Association*". El futbol és governat internacionalment per la *Federation Internationale de Football Association* (Federació Internacional del Futbol Associació), més coneguda pel seu acrònim FIFA. La competició del futbol internacional més prestigiosa és la *FIFA World Cup*, celebrada cada quatre anys. Aquest esport és el més vist al món i té una audiència que dobla la dels Jocs Olímpics d'estiu.

---

¹ *tsu* significa aproximadament "donar puntades de peu" i *chu* denota una bola feta de cuir farcit.

El futbol es juga a un terreny de gespa natural o artificial de forma rectangular. Les dimensions permeses del camp són de 90 a 120 metres de llargada per 45 a 90 metres d'amplada, encara que es recomana per a partits internacionals les dimensions de 100 i 110 metres de llargada per 64 a 75 metres d'amplada. Les dues línies situades al llarg del terreny de joc reben el nom de línies de banda, mentre que les altres dues són anomenades línies de fons. El terreny és dividit per la meitat per la línia central.

Al centre de cada línia de fons i endinsant-se en el terreny de joc, es troben les àrees de penal, les àrees de meta i les porteries. Les porteries estan formades per dos pals verticals de 2,44 metres d'alçada, separats entre ells per 7,32 metres. Les parts superiors dels pals són unides, mitjançant la creueta, per un barra blanca horitzontal, anomenada travesser.

Les àrees de penal són àrees rectangulars situades davant de les porteries. Aquestes es desplacen des dels pals verticals fins a 16,5 metres cap a les línies de banda, i fins a 16,5 metres cap a l'interior del terreny. El traçat de l'àrea de meta és igual, però utilitzant una llargada de 5,5 metres. Fora del terreny de joc, paral·leles a la línia de banda, hi ha les àrees tècniques, on se situen els entrenadors i els seus ajudants, així com els jugadors suplents.

Inici del joc

Cada un dels equips està format per un màxim d'onze jugadors i un mínim de set. Durant el partit es poden canviar aquests jugadors per uns altres, anomenats suplents, amb un màxim de recanvis segons la competició. Un dels jugadors al terreny de joc ha de ser el porter.

Cada partit estarà controlat per un àrbitre principal, autoritat màxima del partit i l'encarregat de fer complir les regles de joc. Totes les decisions de l'àrbitre són definitives. A més tindrà a la seva disposició dos àrbitres assistents o liniers per a ajudar-lo en la presa de decisions.

Té també un quart àrbitre a la seva disposició que és qui el corrobora, i a més controla els suplents i el cos tècnic. El quart àrbitre a més indica les substitucions i l'augment del temps reglamentari.

Per a començar el partit, un o més jugadors d'un equip mouran la pilota des del punt mitjà de la línia central, moment on començarà a córrer el temps reglamentari. Aquesta situació es dóna amb l'equip contrari al començament de la segona meitat. També es dóna després de cada gol, on l'equip que el va rebre executa el servei.

Duració i resultat

La duració d'un partit està dura 90 minuts, dividit en dos temps de 45 minuts, amb 15 minuts de descans entre ambdues meitats.

L'objectiu del joc és anotar més gols que el rival. Es considera que un equip ha marcat un gol quan s'introdueix la pilota per complet entre els pals verticals i per sota del travesser de la porteria rival.

1.1.3. TIPUS D'ENTRENAMENT

L'entrenament és el conjunt de pràctiques destinades a preparar un esportista perquè obtingui el màxim rendiment en una competició. Són molts els aspectes a considerar a l'entrenament, perquè el seu estudi s'engloba en quatre grups o tipus que estan íntimament lligats entre ells, de tal forma que un alt nivell a un grup, sol ser conseqüència del bon treball desenvolupat a l'altre.

Els diferents tipus d'entrenament són:

- L'entrenament físic
- L'entrenament tècnic
- L'entrenament psicològic
- L'entrenament tàctic

1.1.3.1. Entrenament Físic

L'entrenament físic és l'entrenament on els jugador han d'entrenar molt per tenir una bona condició física per tal de resistir tot el partit. La importància de l'entrenament en l'esport i especialment en el futbol és infinita, així un futbolista que no s'entreni adequadament no rendirà en els partits com un altre que sí ho faci. El pla de condicionament físic es divideix en activitats aeròbiques (llarga distància) i activitats anaeròbiques (carreres de velocitat).

1.1.3.2. Entrenament Tècnic

La tècnica d'un jugador és tot allò que es capaç de fer concretament un jugador amb pilota i sense pilota.

A l'entrenament tècnic cada jugador ha de millorar els elements tècnics (passades, conducció, controls, rematades, etc.). Té per finalitat que el jugador arribi al màxim nivell de qualitat tècnica. Aquesta qualitat queda reflectida quan el jugador realitza la seva evolució amb destresa, que es manifesta quan les accions tècniques són realitzades aparentment sense esforç i amb manifesta naturalitat i facilitat. Per aconseguir la destresa cal gran equilibri en totes les accions i gestos tècnics, així com una perfecta coordinació.

L'objectiu final de l'entrenament tècnic és aconseguir una execució perfecta amb oposició i a la màxima velocitat.

1.1.3.3. Entrenament Psicològic

L'entrenament psicològic és un entrenament on l'objectiu es aconseguir que la mentalitat de cada jugador abans d'un partit sigui positiva, abandonar el cansament i també donar motivació al jugador de futbol. L'entrenament psicològic és una forma més de l'entrenament esportiu que, a poc a poc, s'ha inserit en el mètode de treball de molts esportistes i equips esportius. El psicòleg de l'esport a més de treballar pel desenvolupament i benestar integral de l'esportista, ha de ser el responsable de la preparació psicològica del mateix, partint de la premissa bàsica de que l'aspecte psicològic ha de ser considerat definitivament com a part constitutiva de la seva preparació global, com un element més que ha d'interactuar apropiadament amb l'aspecte físic, tècnic i tàctic, i que com aquests pot i ha de ser entrenat.

1.1.3.4. Entrenament Tàctic

L'entrenament tàctic és el sistema o mètode que es desenvolupa per executar un pla i obtenir un objectiu en particular. L'entrenament tàctic és l'ensenyament dels principals elements tàctics incidents en el joc i la seva pràctica en les accions col·lectives, dins d'una planificació a curt mitjà i llarg termini, per tal d'aconseguir la major eficàcia en el joc. Cal tenir en compte que l'èxit tàctic és impossible sense un entrenament físic específic i el control de les habilitats tècniques necessàries. Aquest desenvolupament tàctic al futbol és el fill conductor del meu Treball de Recerca.

1.2. NECESSITATS FÍSiques I PSICOMOTRIUS D'UN JUGADOR DE FUTBOL

1.2.1. QUALITATS FÍSiques BÀSIQUES

Les qualitats físiques bàsiques són condicions internes de cada organisme, que es milloren per mitjà de l'entrenament o preparació física, i permeten realitzar activitats motrius, ja siguin quotidianes o esportives.

Les qualitats físiques bàsiques són la Força, la Resistència, la Flexibilitat i la Velocitat.

1.2.1.1. La Força

És la capacitat que tenim per poder vèncer una resistència. Per exemple: llençar o xutar una pilota de futbol ... Ens permet que els músculs puguin lluitar contra resistències (o algun pes) exteriors i, per això, el nostre cos pot fer moviments.

Tipus de Força

La força màxima: En aquest tipus de força, la càrrega o pes que hem de vèncer és molt elevada: la màxima possible.

La força explosiva: En aquest tipus de força, la càrrega o pes que hem de vèncer és molt petita i el moviment es fa molt ràpid. Són accions com saltar, etc...

La força resistència: És la capacitat que ens permet vèncer un pes o càrrega mitjana durant un període llarg de temps. Recórrer una distància amb la pilota en el futbol i tornar a la defensa és un exemple de força resistència.

Figura 2: Un jugador fent un salt per rematar de cap (força explosiva).

1.2.1.2. La Resistència

La resistència és la capacitat física que ens permet realitzar esforços de llarga durada, ja sigui en la pràctica d'un esport, o bé en la nostra vida quotidiana, i endarrerir l'aparició de la fatiga o l'esgotament.

Tipus de Resistència

Resistència anaeròbica: És la capacitat que ens permet realitzar un esforç molt intens. La necessitat d'oxigen en la musculatura és molt elevada i no podem aportar-hi el que necessita, per la qual cosa ens esgotem ràpidament i l'esforç no pot durar molt de temps. Segons la via metabòlica utilitzada parlarem de via anaeròbica alàctica o via anaeròbica làctica. Un exemple de la *resistència anaeròbica alàctica* és fer un sprint al contraatac de 60-80 metres al futbol. I un exemple de la *resistència anaeròbica làctica* és fer un sprint al contraatac i tornar a la defensa, uns 200 metres.

Resistència aeròbica: És la capacitat que ens permet realitzar esforços de llarga durada. En conseqüència la intensitat és moderada i l'oxigen arriba de manera suficient als nostres músculs.

Figura 3: Exemple de resistència, on els jugador tornen a les seves posicions defensives.

1.2.1.3. La Flexibilitat

La flexibilitat és la capacitat que ens permet realitzar moviments de gran amplitud amb alguna part del nostre cos.

La flexibilitat depèn bàsicament de dos paràmetres:

- De la capacitat d'estirament de la musculatura (Elasticitat).
- De la capacitat de moviment de les articulacions (Flexibilitat).

Tipus de Flexibilitat

En funció de la manera de treballar-la podem diferenciar entre:

La flexibilitat dinàmica: Quan l'exercici es realitza en moviment, amb moviments amplis i relaxats (mai bruscs). Són exercicis característics de l'escalfament (flexibilitat articular).

La flexibilitat estàtica: Quan mantenim una posició d'estirament passiva, sense moviment (elasticitat muscular).

Figura 4: Exemple de flexibilitat dinàmica.

Figura 5: Exemple de flexibilitat estàtica.

1.2.1.4. La Velocitat

És la qualitat física que ens permet realitzar moviment tan ràpid com sigui possible.

Tipus de Velocitat

Velocitat de desplaçament: És la capacitat de recórrer una distància en el menor temps possible. Exemple: un contraatac de defensa a atac de 80-100 metres de distància.

Velocitat de reacció: És la capacitat de realitzar un moviment en el menor temps possible. Exemple: un porter davant un xut o llançament a porteria.

Velocitat gestual: És la capacitat de realitzar un moviment segmentari o global en el menor temps possible. Exemple: parades d'un porter.

Figura 6 i 7: Dos porters parant xuts (Velocitat de reacció i gestual).

1.2.2. QUALITATS FÍSQUES PSICOMOTRIUS

Les qualitats físiques psicomotrius són l'equilibri, l'agilitat i la coordinació.

1.2.2.1. L'equilibri

Es pot definir com la qualitat que permet controlar el teu cos a l'espai. En el futbol els entrenadors fan servir els exercicis d'equilibri en els seus entrenaments per que els jugadors alhora de rematar amb el cap, alhora de controlar, alhora de xutar, i d'altres estiguin en equilibri i puguin executar correctament aquestes accions.

1.2.2.2. L'Agilitat

L'agilitat és la capacitat d'executar moviments no cíclics, és a dir, en diferents direccions i sentits, de la manera més ràpida i precisa possible. La perfecta combinació de les qualitats psicomotrius (coordinació i equilibri) i les qualitats físiques bàsiques (velocitat i flexibilitat) ens permet posseir una bona agilitat.

Entrenar la velocitat en el futbol ens permet realitzar els moviments d'una manera ràpida. I entrenar la flexibilitat ens proporciona una major amplitud en els moviments (això afavoreix la realització de l'exercici i evitar lesions). L'equilibri és necessari per controlar el nostre cos en postures no habituals i arriscades. Tots aquests entrenaments s'han de fer al futbol per tenir una bona agilitat.

1.2.2.3. Coordinació

La coordinació és l'encarregada de regular el funcionament del nostre aparell locomotor a través del sistema nerviós.

1.2.3 BIOTIPUS DEL FUTBOLISTA

Un futbolista, com qualsevol altre esportista, ha de tenir unes característiques físiques i psicològiques especials, que depenen del tipus d'esforç que han de fer en el joc.

El futbol és un esport que es juga cada vegada a una major velocitat. L'agilitat mental, els reflexos i la intel·ligència del jugador per valorar la situació i prendre decisions són molt importants.

Els jugadors han de compaginar la fortalesa física amb la flexibilitat. De fet, és més important l'agilitat i la fortalesa. És important també l'habilitat en el canvi de ritme i direcció de carrera.

Un futbolista no ha de desenvolupar una gran massa muscular, però aquesta ha de mantenir-se en perfectes condicions i ben proporcionades al volum corporal del jugador.

La estatura mitjana del jugador pot variar d'un país a un altre, i fins i tot, depèn de la posició en la que juga. Els porters i els defenses solen tenir una major envergadura. En qualsevol cas, l'alçada mitjana s'ha anat incrementant notablement en els últims anys.

El tipus de fibres musculars determinen la capacitat per realitzar moviments explosius o bé la resistència. Un defensa lateral necessita més fibres explosives ja que ha de pujar i baixar la banda a gran velocitat, i els mig campistes han de tenir més fibres resistents, que les permetin fer durant tot el partit la basculació atac-defensa.

Els futbolistes han de tenir una gran resistència als cops, ja que aquest esport és de gran contacte. Les zones que pateixen més són els lligaments, les articulacions i els tendons. Aquests tipus de lesions poden restar gran capacitat al jugador amb efectes que es poden prolongar per tota la seva vida esportiva.

1.3. FUNCIO DE CADA JUGADOR DE FUTBOL

La següent imatge representa totes les posicions dels jugadors al camp:

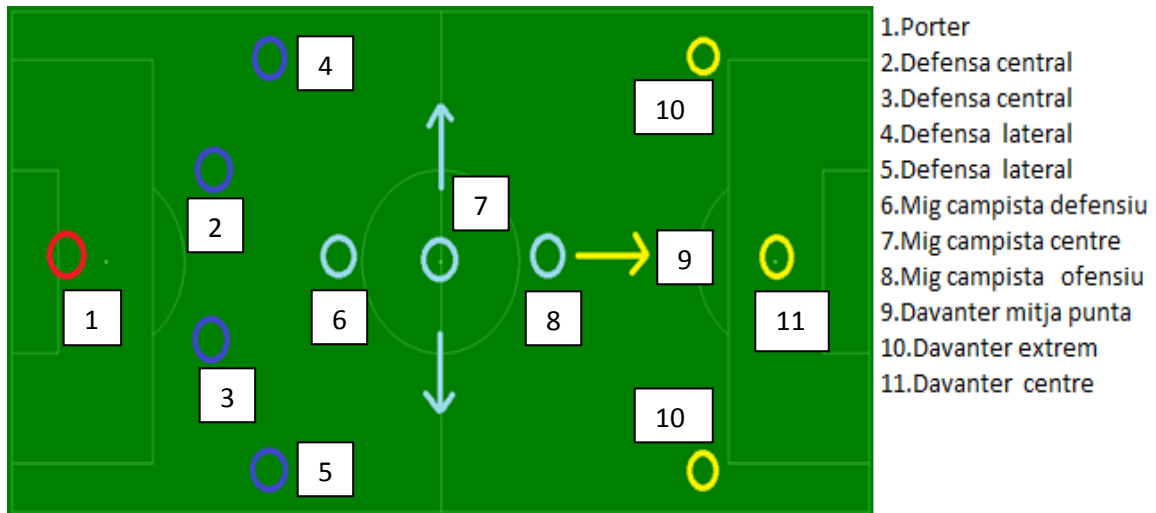

Figura 8

1.3.1. EL PORTER (1)

El porter és el jugador que té com a objectiu principal evitar que la pilota entri a la seva porteria durant el joc. El porter és l'únic jugador que pot tocar la pilota amb les mans durant el joc actiu, encara que només dins de la seva pròpia àrea.

1.3.2. EL DEFENSA

El defensa, també conegut com a defensor, és el jugador situat una línia davant del porter i una per darrere dels mig campistes. El seu principal objectiu és aturar els atacs de l'equip rival. Hi ha dos tipus de defenses: el defensa central i el defensa lateral.

1.3.2.1. El Defensa Central (2-3)

El defensa central ajuda al porter a impedir accions en contra ja sigui marcant als atacants perquè no facin jugades de gol o robant pilotes per passar-la als seus mig campistes o davanters. Hi ha un defensa central situat a la dreta i l'altre a l'esquerra.

El seu principal objectiu no és sortir a marcar jugadors sinó protegir les àrees en defensa zonal. Com a característiques essencials el defensa central ha d'intentar treure les pilotes al rival, ordenar el joc, tenir molt bon joc aeri i sobretot córrer bé pel camp.

1.3.2.2. El Defensa Lateral (4-5)

Tenen una funció similar que els defenses centrals. Juguen a la part lateral del camp, ja sigui per l'esquerra o per la dreta. Els defenses laterals tenen més llibertat de moviment i, fins i tot, poden intentar atacar per la seva banda.

1.3.3. EL MIG CAMPISTA

És el jugador situat a la part mitjana del camp mantenint la doble funció de defensa i atacant. Existeixen tres tipus de mig campistes: el mig campista pivot defensiu, mig campista centre i el mig campista ofensiu.

1.3.3.1. Pivot defensiu (6)

La seva funció és ajudar als defenses centrals a recuperar pilotes, ja que aquest juga més avançat perquè la seva funció després de recuperar pilotes és distribuir-les als seus companys. És el que major desgast físic té perquè puja i baixa constantment per ajudar a defensar i atacar.

1.3.3.2. Mig campista centre (7)

És el jugador situat a la zona del centre del terreny, una línia per davant dels defenses i una per darrere dels davanters. Els seu objectiu és coordinar el joc entre les altres línies i assistir a les mateixes en cas de ser necessari i crear el joc.

1.3.3.3. Mig campista ofensiu (8)

Aquest jugador està plenament dedicat a atacar a l'equip contrari. Jugant normalment darrere dels davanters. És l'encarregat de crear jugades amb perill de gol. Acostuma a ser un jugador amb molta creativitat, bona tècnica i rapidesa mental.

1.3.4. EL DAVANTER

És el jugador situat més endavant de l'equip, una línia per davant dels mig campistes. El seu principal objectiu és marcar gols. La seva funció es limita a atacar, deixant de banda l'acte de defensar. Això no vol dir que en qualsevol situació de perill, el davanter es converteixi en un mig campista més per adoptar una estratègia defensiva. És un jugador que té l'obligació de ficar el major nombre de gols possibles jugant sempre a la part més propera de la porteria de l'equip rival.

1.3.4.1. El davanter centre (11)

Jugador que té per qualitat ficar gols a l'equip contrari. Normalment espera jugades dels seus companys perquè ells li donin passades de gol. Té molta mobilitat per desmarcar-se dels defenses contraris.

1.3.4.2. El davanter extrem (10)

Jugador que ataca per les bandes de l'equip contrari, sobretot als laterals. Els davanters extrems es dediquen només a atacar ja sigui amb passades als davanters centres o creant jugades amb perill de gol amb molta rapidesa.

1.3.4.3. El davanter mitja punta (9)

Jugador que acompanya al davanter centre per despistar als defenses contraris, donant-li també passades de gol i, fins i tot, anotant gols.

1.4. DIFERENTS SISTEMES TÀCTICS AL FUTBOL

1.4.1. QUÈ ÉS UN SISTEMA TÀCTIC ?

És la col·locació en el camp de tots els jugadors per intentar eliminar els problemes que plantegi el rival i, alhora, crear-li els màxims possibles. El sistema ha de ser constant, no s'ha de modificar molt durant el partit, per facilitar així que els jugadors l'assimilin sense excessius problemes.

1.4.2. EVOLUCIÓ DE LA TÀCTICA AL FUTBOL

Segons Félix Ruiz López² el futbol ha estat per a bé o per no tan bé en evolució i d'aquesta manera es pot parlar de la disposició dels jugadors en el terreny de joc; que no és altra cosa que el sistema de joc. Els sistemes vénen en evolució amb el pas del temps, fixant-nos principalment en les estacions dels Campionats Mundials de Futbol. Així d'un 1-1-9 en el principi, a un 1-5-3-2 o un 1-3-5-2. Hi ha una gran diferència en la concepció del futbol i la seva aplicació pràctica. Avui en dia normalment els equips juguen amb 4 defenses.

1.4.3. PRINCIPALS SISTEMES TÀCTICS AL FUTBOL

En el futbol hi ha molts sistemes de joc , ja siguin ofensius o defensius. A vegades alguns sistemes varien en un mateix partit. Els sistemes tàctics poden ser en defensa de 3, 4 o 5 jugadors.

---

² RUIZ LÓPEZ, Fèlix. *Variantes tácticas en el fútbol segunda edición*. Sevilla: Editorial deportiva Wanceulen, 1996.

1.4.3.1. Sistemes tàctics amb defensa de 3 jugadors

Els defensors són tres defenses centrals caracteritzats per la seva contundència, domini del joc aeri i velocitat. Han de posseir també una gran qualitat tècnica per iniciar el joc d'atac.

Dintre dels sistemes amb defensa de 3 trobem els següents:

Sistema 1-3-4-3

Té el seu origen en el sistema 1-4-3-3, en avançar a un dels defenses fins al centre del camp. La composició més habitual d'aquest sistema correspon a la d'1 porter, 3 defenses, 4 centre campistes i 3 davanters.

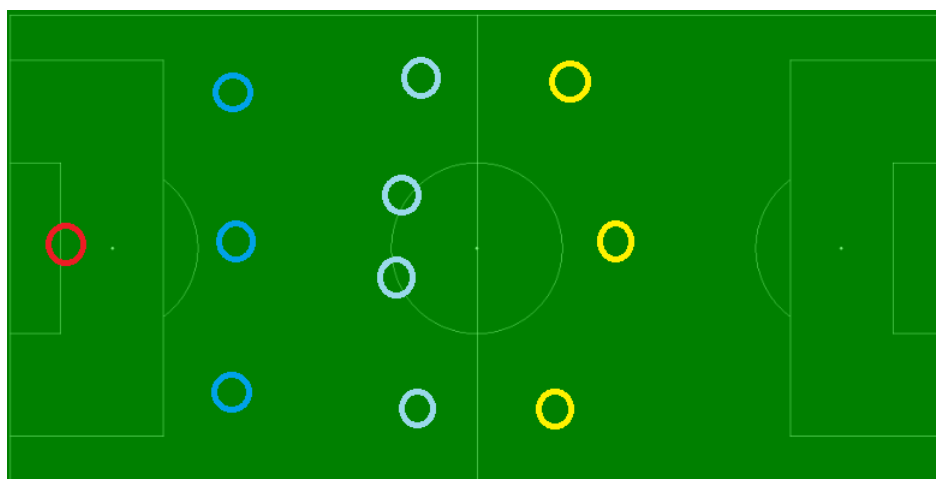

Figura 9: Sistema 1-3-4-3

El centre del camp està compost per 4 mig campistes, dos al centre i dos a la banda, que responen a diferents característiques. Els centrals solen ser un més defensiu, realitzant cobertures als altres tres i mantenint l'equilibri tàctic posicional. L'altre central és ofensiu, creatiu, encarregat de canalitzar l'atac. Els de banda són dos mig campistes mixtes, amb criteri per atacar i defensar, en especial per ajudar als defenses centrals.

Els davanters són 3, dos d'ells en banda i un al centre. Els de banda són extrems, futbolistes de gran velocitat, bons passadors i amb rematada. Es posicionen molt enganxats a les línies de banda per donar-li amplitud a l'atac del seu equip. Col·laboren en el joc defensiu a través de la pressió, però un cop els desborda la pilota acaben la seva comesa. El davanter centre és un jugador alt, fort però no maldestre, bon atacant a l'interior de l'àrea, dominant el joc aeri i amb mobilitat. També col·labora en tasques defensives.

Sistema 1-3-4-3	
Avantatges	Inconvenients
<ul style="list-style-type: none"> -Provoca superioritat numèrica al centre del camp. -La intenció de joc és la de mantenir la pilota el major temps possible, tractant d'acumular gran quantitat de jugadors a prop de l'àrea rival, en concret fins a 7, per augmentar les opcions de rematada. -Millora el joc ofensiu a l'esglaonar als futbolistes i permetre explotar amb més eficàcia l'amplitud del joc per bandes i entre línies, respecte a l'1-4-3-3. -Tracta d'aprofitar la qualitat i el talent dels jugadors ofensius en zones perilloses de l'àrea adversària. 	<ul style="list-style-type: none"> -Deixa molts espais a les bandes a l'alçada dels 3 defenses i darrere d'ells. -Implica una col·laboració absoluta de tot el grup tant per defensar com per atacar. -Obliga a defensar a gran nivell i a manipular la pilota amb molt criteri i qualitat.

Sistema 1-3-5-2

El seu origen és el sistema 1-4-4-2 avançant un dels defenses al centre per transformar-se en un 1-3-5-2 amb dos pivots davant de la línia defensiva. La composició més habitual d'aquest sistema correspon a la d'1 porter, 3 defenses, 5 mig campistes i 2 davanters.

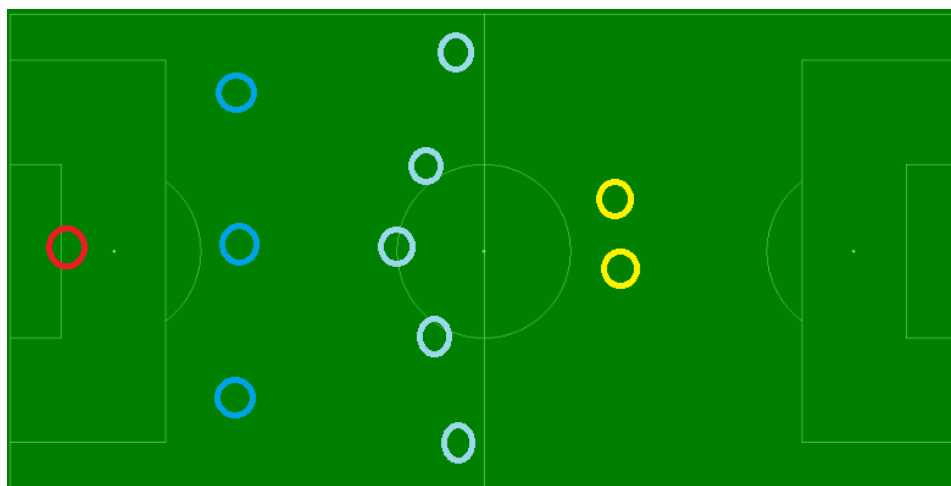

Figura 10: Sistema 1-3-5-2

Els jugadors mig campistes tenen diferents característiques. Un dels jugador és més defensiu i realitza cobertures als altres dos, que fan la funció de donar solucions als atacants a més d'arribar a l'àrea. Així els que queden són dos extrems que ajuden al davanter i també atacants. Requereix jugadors molt hàbils a la meitat del camp que siguin capaços d'amagar la pilota al rival i que puguin resoldre amb facilitat passades curtes i obertures per les bandes per donar major sortida al joc.

La única funció dels dos davanter es fer gols a l'equip rival. Han de ser ràpids i bons rematadors. A vegades han d'ajudar a l'equip a defensar.

Sistema 1-3-5-2	
Avantatges	Inconvenients
<ul style="list-style-type: none"> -Es pot sorprendre a l'equip rival amb contraatacs. Aquests contraatacs són amb un joc ben elaborat des del darrere. -En tenir 5 jugadors en el mig del camp es pot tenir major possibilitat de recuperar la pilota sense que el rival arribi a zona de perill. -Dóna molta amplitud i profunditat a l'hora d'atacar. 	<ul style="list-style-type: none"> -Dificultat a l'hora de defensar centres de l'equip rival. -Calen o es necessiten jugadors específics a aquest sistema. -Hi ha un gran desgast físic en els jugadors situats al mig del camp. Per tant, requereix que els suplents tinguin la mateixa qualitat que els titulars.

-Garanteix un control del joc en el mig del camp.	
---	--

1.4.3.2. Sistemes tàctics amb defensa de 4 jugadors

Aquests sistemes disposen de 4 defenses, dos laterals, amb o sense recorregut ofensiu-defensiu, depenent del nivell físic-tècnic-tàctic dels futbolistes, i dos defenses centrals caracteritzats per la seva contundència, domini del joc aeri i velocitat.

Dintre dels sistemes tàctics amb defenses de 4 trobem els següents:

Sistema 1-4-4-2

Té el seu origen en el sistema 1-4-3-3. Com és habitual en l'aparició de les noves formacions, sorgeixen a l'endarrerir un davanter cap a la zona del centre del camp, per una banda amb la intenció de repartir millor l'espai i els esforços, equilibrant les accions defensives i ofensives de l'equip, i d'altra banda, per poder competir davant rivals que juguen, en aquest cas, 1-4-3-3 amb jugadors més idonis que els nostres per desenvolupar aquest sistema. La composició més habitual d'aquest sistema correspon a la d'1 porter, 4 defenses, 4 centre campistes - dos al centre i dos a banda- i 2 davanter.

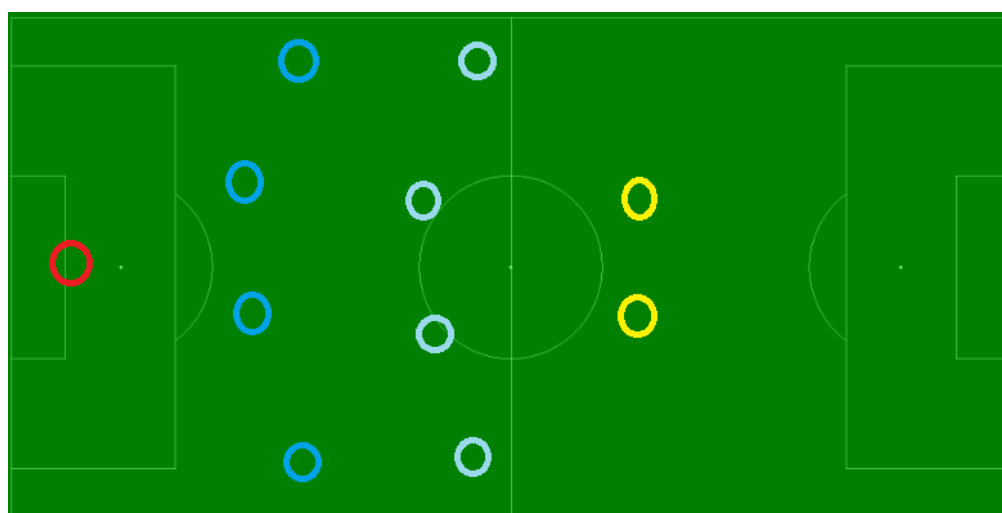

Figura 11: Sistema 1-4-4-2

El centre del camp, en la seva manera més habitual, compta amb dos jugadors centrals i dos a les bandes. Els centrals solen ser un més defensiu i un altre mixt, que defensa i ataca a bon nivell. Els de banda són dos extrems.

Els davanters són dos jugadors amb capacitat per col·laborar defensivament, esglaonar en atac i defensa, bons desmarcatges, amb rematada, i complementen les seves qualitats perfectament. Un pot ser ràpid i hàbil , i l'altre alt, bo en el joc aeri, amb qualitat per mantenir la pilota.

Sistema 1-4-4-2	
Avantatges	Inconvenients
<ul style="list-style-type: none"> -Permet una ocupació més racional del terreny de joc que l'1-4-3-3. -Augmenta l'eficàcia del joc defensiu en agrupar més les línies. -Millor repartiment dels esforços. -Estableix associacions de jugadors per parelles, de l'enteniment tàctic pot sortir beneficiat el grup. Comptem amb dos centrals, dos mig campistes, dos laterals, dos extrems i dues puntes. 	<ul style="list-style-type: none"> -Es pot deixar molt sols als davanters, si no acompanyen ofensivament els centre campistes. -La distància entre línies és àmplia, restant eficàcia al sistema, si no es treballa l'esglaonament de llocs, tant en atac com en defensa. -La idea de l'esglaonament és extensible a tots els llocs de l'equip. -La rigidesa en les posicions d'un sistema comporta una pèrdua de rendiment en el grup.

Sistema 1-4-3-3

Té el seu origen en el sistema 1-4-4-2 al transformar un mig campista com a un davanter més. La composició més habitual d'aquest sistema correspon a la d'1 porter, 4 defenses, 3 centre campistes i 3 davanters.

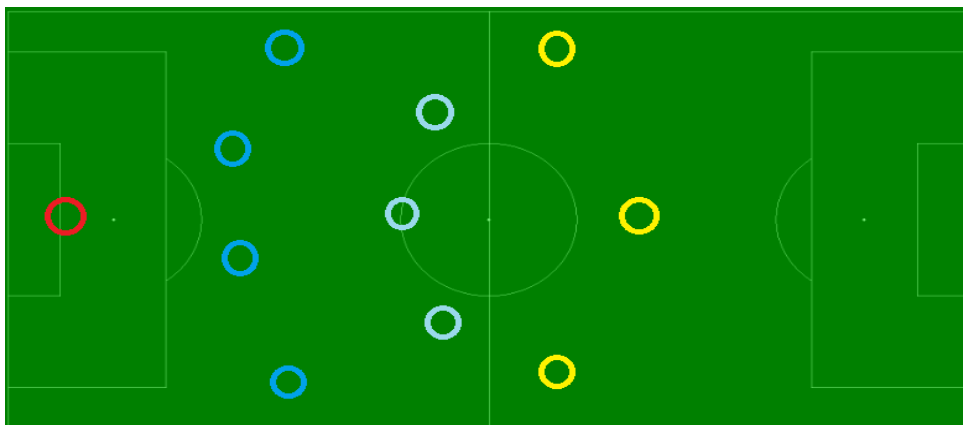

Figura 12: Sistema 1-4-3-3

El centre del camp està compost per 3 mig campistes que juguen per davant dels quatre defensors. Un dels tres juga més endarrerit, realitzant cobertures als altres dos, els quals han de generar atac i arribades a l'àrea contrària. Són els futbolistes amb més desgast físic de l'equip ja que s'han d'aplicar en les tasques defensives i oferir solucions ofensives.

Els davanters són 3, dos d'ells en banda i un al centre. Els de banda són els genuïns extrems, futbolistes de gran velocitat, excel·lent regat, bons passadors i amb rematada. Es posicionen molt enganxats a les línies de banda, per donar-li amplitud a l'atac del seu equip. El davanter centre és un jugador alt, fort, bon rematador a l'interior de l'àrea, dominant el joc aeri i amb poca mobilitat. Tampoc col·labora en tasques defensives.

Sistema 1-4-3-3	
Avantatges	Inconvenients
<ul style="list-style-type: none"> -Augmenta l'eficàcia del joc defensiu en zona central en ajuntar més les línies. -Millora el repartiment d'esforços al centre del camp, a més de distribuir amb millor criteri les posicions en el terreny de joc. I també millora el joc ofensiu. -Tracta d'aprofitar la qualitat i el talent dels jugadors ofensius en zones perilloses de l'àrea adversària. 	<ul style="list-style-type: none"> -És un sistema que deixa moltes distàncies entre línies. - Per tenir èxit defensiu precisa replegar els jugadors amb la intenció d'evitar els espais entre línies o que siguin desbordats per passades llargues darrere dels defenses. -En atac les posicions són molt fixes, amb poca mobilitat i facilitant molt el joc defensiu de l'adversari.

Sistema 1-4-2-3-1

El seu origen és el 1-4-4-1-1. En aquesta distribució es crea una línia nova amb 2 jugadors per davant dels defenses amb la intenció de millorar el joc defensiu. La composició més habitual d'aquest sistema correspon a la d'1 porter, 4 defenses, 2 mig campistes defensius i 3 mig campistes ofensius i 1 davanter.

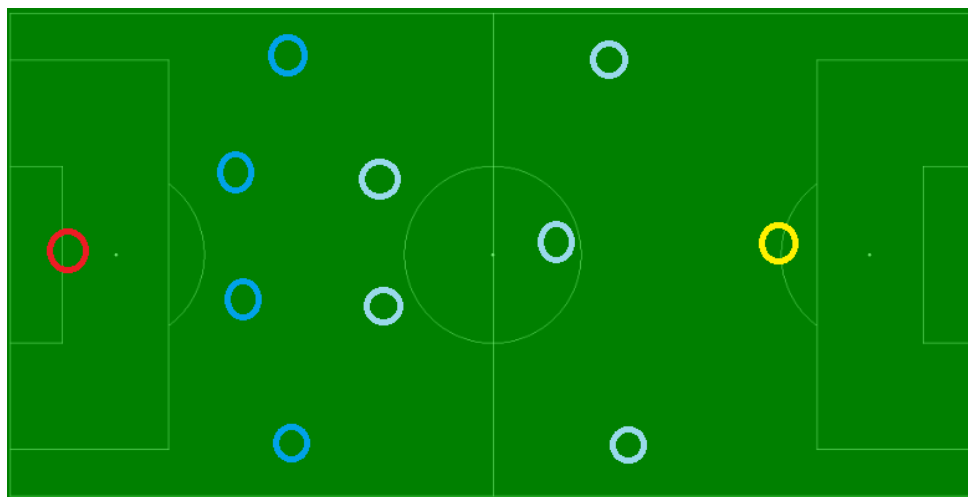

Figura 13: Sistema 1-4-2-3-1

El centre del camp es divideix en dues línies. La primera línia està composta per 2 mig campistes que juguen per davant dels quatre defenses. Són els encarregats d'aportar l'equilibri defensiu-ofensiu al col·lectiu. Han de tenir capacitat per defensar, però també per generar atac i arribada a l'àrea contrària. La segona línia la conformen 3 mig campistes amb dos jugadors en banda i un al centre. Els dos centres campistes de banda són dos extrems amb característiques clàssiques, és a dir, desbordament, bons passadors i rematadors, que a més col·laboren en la recuperació de la pilota. El del centre respon al perfil d'un mitja punta, futbolista talentós, bon passador, amb mobilitat i amb gran arribada a l'àrea.

El davanter és un jugador de gran mobilitat o amb molta velocitat, amb capacitat tècnica, un bon atacant i rematador.

Sistema 1-4-2-3-1	
Avantatges	Inconvenients
<ul style="list-style-type: none"> -Distribució racional de l'espai de joc, permetent millor esglaonament defensiu dels jugadors, reforçant la zona central. -Complica el joc entre línies dels rivals. -Grans possibilitats de recuperar la pilota al camp adversari en pressionar amb gran quantitat de jugadors. -Millora de les possibilitats del joc en atac al esglaonar les posicions ofensives del centre i de banda. 	<ul style="list-style-type: none"> -Excessiu espai per defensar dels dos centres campistes si no són ajudats per la línia de 3 mig campistes o pels defenses laterals. -En reforçar la zona central es deixen espais buits en banda quan es defensa i els jugadors han de tenir clar quins jugadors han d'ocupar-los i en quins moments.

Sistema 1-4-5-1

Aquest sistema de joc té el seu origen en l'1-4-4-2 a l'endarrerir un dels dos davanters a la línia de centre del camp. La distribució més habitual d'aquest sistema correspon a la d'1 porter, 4 defenses, 5 mig campistes i 1 davanter.

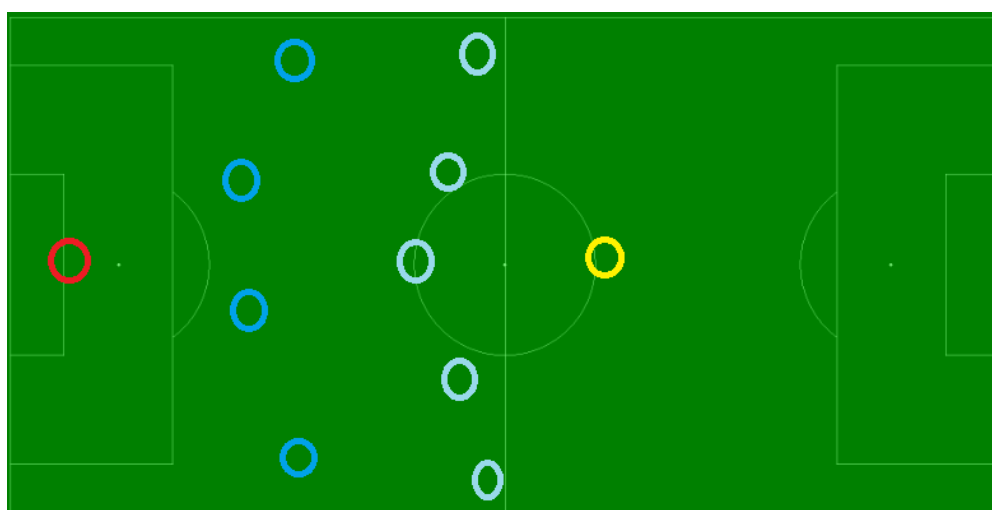

Figura 14: Sistema 1-4-5-1

El centre del camp està format per tres jugadors centrals i dos a les bandes. Els del centre poden alternar diferents característiques, però el més utilitzat és un més defensiu que realitza cobertures als altres dos, que s'encarreguen de generar el joc d'atac, a més d'arribar amb freqüència a l'àrea. A les bandes es sol emprar a dos extrems amb facilitat per als desbordaments, rematada i passades a l'àrea.

El punta és un jugador amb capacitat tècnica per retenir la pilota tot esperant que arribin els seus companys, amb bona rematada i bons desmarcatges tant a l'àrea com a banda.

Sistema 1-4-5-1	
Avantatges	Inconvenients
<ul style="list-style-type: none"> -Distribució més racional de l'espai de joc permetent millor esglaonament defensiu dels jugadors. -Reducció de les distàncies entre línies i entre companys. -Millora de les possibilitats del joc en atac i defensa en ajuntar a més futbolistes a prop de la pilota. -Més possibilitats d'aprofitar els espais en jugar al contraatac. 	<ul style="list-style-type: none"> -Excessiu joc de passades curtes i sense profunditat si no es disposa de jugadors verticals amb arribada a l'àrea. -Hi ha massa espai per recórrer si es recupera la pilota en camp propi, en tenir a la quasi totalitat dels futbolistes prop de l'àrea que es defensa. Exigeix un major treball tàctic.

1.4.3.3. Sistemes tàctics amb defensa de 5 jugadors

En la defensa juguen tres centrals una mica oberts amb gran domini aeri i els dos laterals avançats per les bandes que fan la funció de defensar i atacar.

Dintre dels sistemes tàctics amb defensa de 5 trobem els següents:

Sistema 1-5-3-2

El seu origen és l'1-4-4-2, en buscar un jugador que realitzi cobertures en defensa dels centrals. La distribució més habitual d'aquest sistema correspon a la d'1 porter, 5 defenses, 3 mig campistes (amb 1 o 2 pivots) i 2 davanters.

La raó fonamental d'aquest sistema és dotar l'equip de seguretat defensiva. Cobreix bé les zones centrals en defensa i mig camp. Té 2 formes d'organitzar el joc: sorprenent al contraatac i elaborant des del darrere amb molt de control de joc.

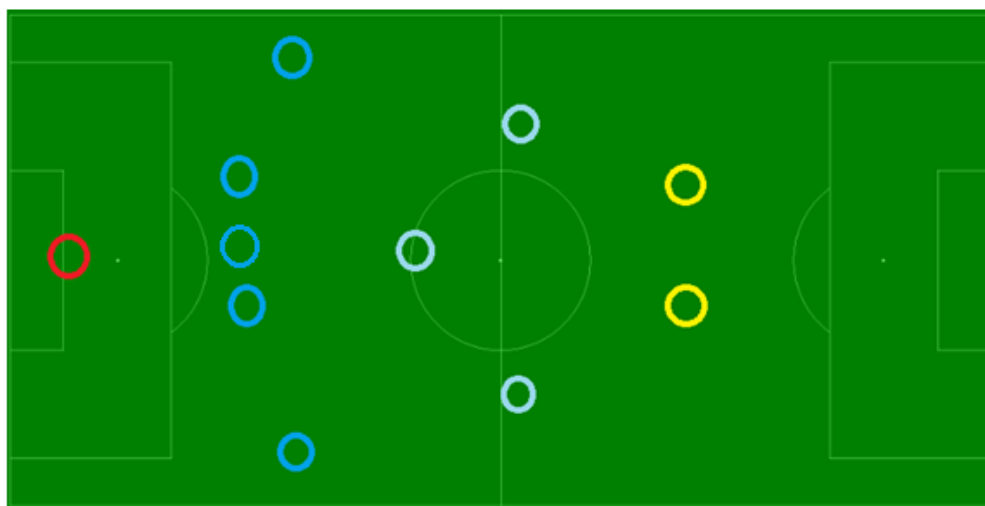

Figura 15: Sistema 1-5-3-2

Els mig campistes són els que organitzen el grup, els que donen solució al equip i ajuden a la defensa i als davanters a atacar. En aquest sistema tàctic normalment hi ha un pivot, ja que a vegades hi ha dos.

Els dos davanters centrats tenen la mateixa funció que és la de fer gols a l'equip rival i pressionar molt a l'equip contrari.

Sistema 1-5-3-2	
Avantatges	Inconvenients
-Ofereix molta seguretat defensiva a les zones interiors.	-Poca ocupació transversal en davantera i al centre del camp.
-Evita situacions favorables de rematada i tir.	-Dificultat per elaborar si no hi ha incorporació de jugadors.
-Gran poder de recuperació en pròpia meitat de camp.	-Se li dóna excessiva iniciativa al contrari per bandes.
	-Exigent físicament per als jugadors de banda.

<p>-L'acumulació de jugadors per dins afavoreix les incorporacions per banda als espais lliures.</p> <p>-Afavoreix la incorporació dels laterals a l'estar molt protegits a la línia defensiva.</p>	<p>-Les incorporacions han d'arribar normalment des de la defensa.</p> <p>-Si el contrari juga amb 1 punta, el sistema està molt descompensat.</p>
---	--

Sistema 1-5-4-1

Aquest sistema de joc té el seu origen en l'1-5-3-2. Neix per reforçar el centre de la defensa i mantenir un centre de camp amb quatre jugadors.

La composició d'aquest sistema correspon a d'1 porter, 5 defenses, 4 mig campistes i 1 davanter. Cobreix bé les zones centrals en defensa i el centre del camp. És un sistema clar d'incorporació.

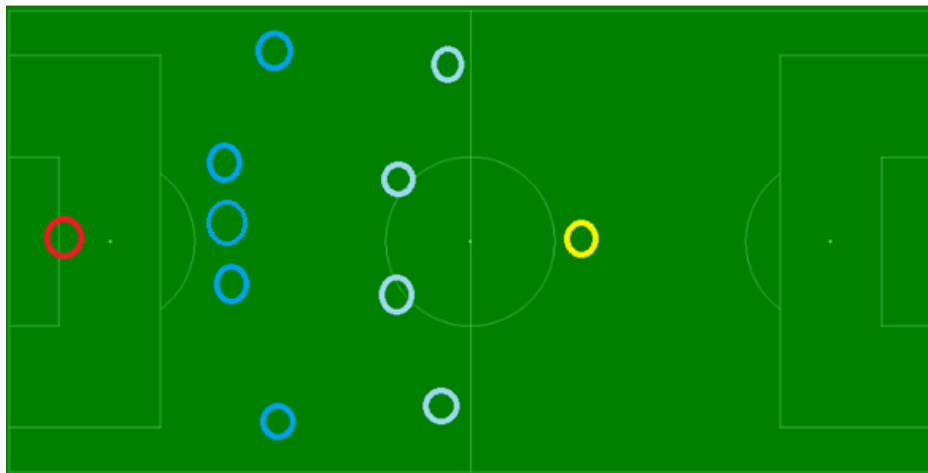

Figura 16: Sistema 1-5-4-1

Els mig campistes compta amb dos jugadors centrals i dos a les bandes amb capacitat d'incorporació. Els centrals solen ser un més defensiu i un altre mixt que defensa i ataca a bon nivell. Els de banda són dos extrems amb gran velocitat.

El davanter és un jugador amb capacitat tècnica i amb molta mobilitat, resistència i capacitat d'aguantar la pilota.

Sistema 1-5-4-1	
Avantatges	Inconvenients
<ul style="list-style-type: none"> -Ofereix molta seguretat defensiva. -Ofereix molt el control de joc en defensa i en mig del camp. -Defensivament requereix pocs recorreguts i canvis de línia. -Evita situacions favorables de rematada i tir proper. -Gran poder de recuperació en pròpia meitat de camp. -El joc d'atac s'organitza des de la pròpia defensa. -L'aportació dels laterals és fonamental per atacar, ja que ofereix moltes possibilitats per banda. 	<ul style="list-style-type: none"> -Poca profunditat sense esforços ofensius. -Si el contrari juga amb 2 puntes o davanters oberts genera dubtes a la posició dels laterals. -Si el contrari juga amb 1 punta, el sistema està molt descompensat.

1.5. Principals sistemes tàctics utilitzats a Itàlia i Espanya la temporada 2014/2015

1.5.1. Descripció i anàlisi dels sistemes tàctics italians

Després d'examinar diferents fonts d'informació, els principals sistemes tàctics utilitzats a la lliga italiana (Calcio o Sèrie A) la temporada 2014/2015 han estat els següents:

Equip	Total							A casa							Fora							Sistema tàctic més utilitzat
	Pj	PG	PE	PP	GF	GC	Punts	Pj	PG	PE	PP	GF	GC	Punts	Pj	PG	PE	PP	GF	GC	Punts	
1 Juventus	38	26	9	3	72	24	87	19	16	3	0	45	11	53	19	10	6	3	27	13	36	1-3-5-2
2 Roma	38	19	13	6	54	31	70	19	10	7	2	31	14	37	19	9	6	4	23	17	33	1-4-3-3
3 Lazio	38	21	6	11	71	38	69	19	12	1	6	40	18	37	19	9	5	5	31	20	32	1-4-3-3
4 Fiorentina	38	18	10	10	61	46	64	19	9	6	4	30	17	33	19	9	4	6	31	29	31	1-3-5-2
5 Nàpols	38	18	9	11	70	54	63	19	11	5	3	46	28	38	19	7	4	8	24	26	25	1-4-2-3-1
6 Genova	38	16	11	11	62	47	59	19	9	6	4	33	21	33	19	7	5	7	29	26	26	1-3-4-3
7 Sampdoria	38	13	17	8	48	42	56	19	7	10	2	23	15	31	19	6	7	6	25	27	25	1-4-3-3
8 Inter Milan	38	14	13	11	59	48	55	19	7	7	5	33	23	28	19	7	6	6	26	25	27	1-3-5-2
9 Torino	38	14	12	12	48	45	54	19	8	7	4	25	14	31	19	6	5	8	23	31	23	1-3-5-2
10 Milan	38	13	13	12	56	50	52	19	9	5	5	30	19	32	19	4	8	7	26	31	20	1-4-3-3
11 Palermo	38	12	13	13	53	55	49	19	8	6	5	30	25	30	19	4	7	8	23	30	19	1-3-5-2
12 Sassuolo	38	12	13	13	49	57	49	19	7	8	4	25	22	29	19	5	5	9	24	35	20	1-4-3-3
13 Hellas Verona	38	11	13	14	49	65	46	19	7	5	7	27	30	26	19	4	8	7	22	35	20	1-4-3-3
14 Chievo	38	10	13	15	28	41	43	19	4	9	6	16	19	21	19	6	4	9	12	22	22	1-4-3-2-1
15 Empoli	38	8	18	12	46	52	42	19	6	8	5	26	22	26	19	2	10	7	20	30	16	1-4-4-2 (rombe)
16 Udinese	38	10	11	17	43	56	41	19	6	5	8	26	29	23	19	4	6	9	17	27	18	1-3-5-2
17 Atalanta	38	7	16	15	38	57	37	19	4	7	8	22	33	19	19	3	9	7	16	24	18	1-4-4-2
18 Cagliari	38	8	10	20	48	68	34	19	4	4	11	24	36	16	19	4	6	9	24	32	18	1-4-3-3
19 Cesena	38	4	12	22	36	73	24	19	3	7	9	19	31	16	19	1	5	13	17	42	8	1-4-4-2 (rombe)
20 Parma	38	6	8	24	33	75	19	19	5	4	10	19	27	19	19	1	4	14	14	48	7	1-3-5-2

Figura 17: Classificació de la lliga italiana (Calcio) temporada 2014/2015.

Al quadre podem observar l'equip, la seva classificació, els seus resultats a casa i fora de casa, així com el sistema tàctic més utilitzat per cada equip durant tota la temporada. A la lliga italiana els quatre primers es classifiquen per a la "Champions League", el cinquè i el sisè es classifiquen per a la "Europa League" i els tres últims baixen a la segona divisió.

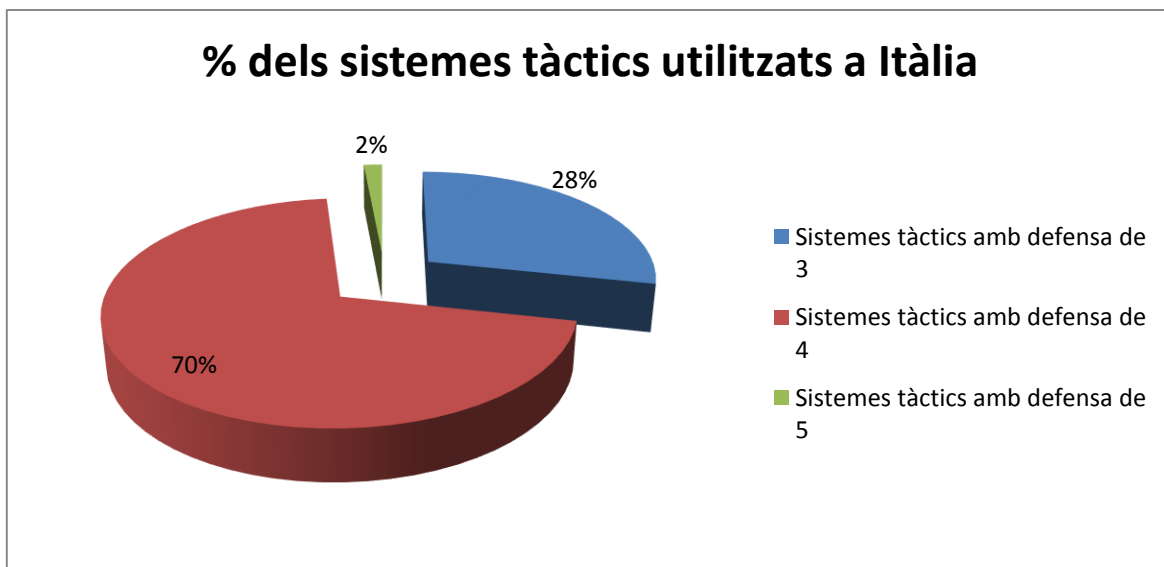

Figura 18: Sistemes tàctics utilitzats a Itàlia.

La gran majoria dels equips italians utilitzen sistemes tàctics amb 4 defenses, el 28% juguen amb 3 defenses i només una minoria ho fan amb sistemes tàctics amb 5 defenses.

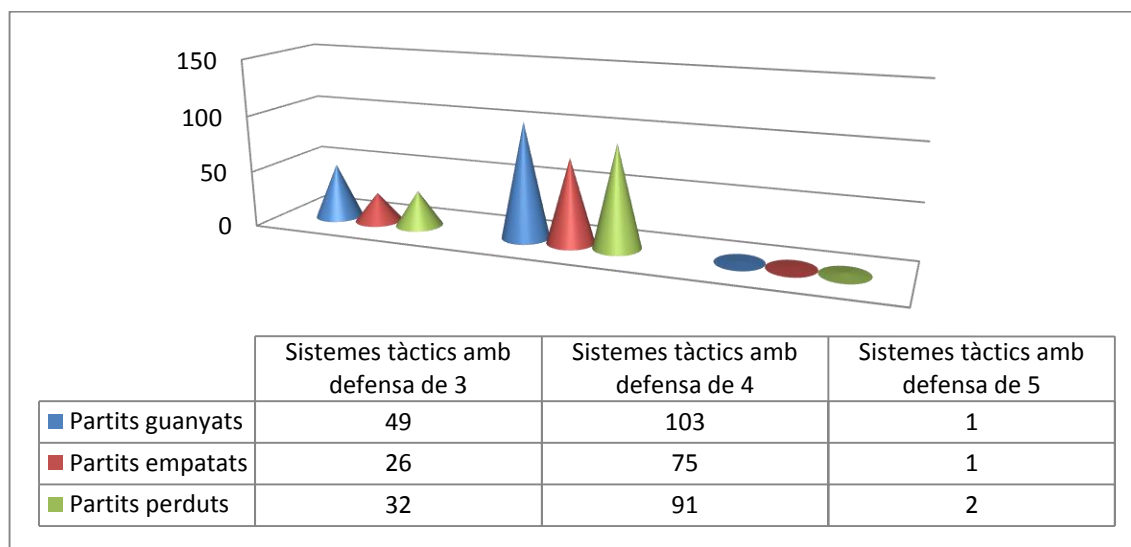

Figura 19: Partits guanyats, empatats i perduts segons el tipus de defensa.

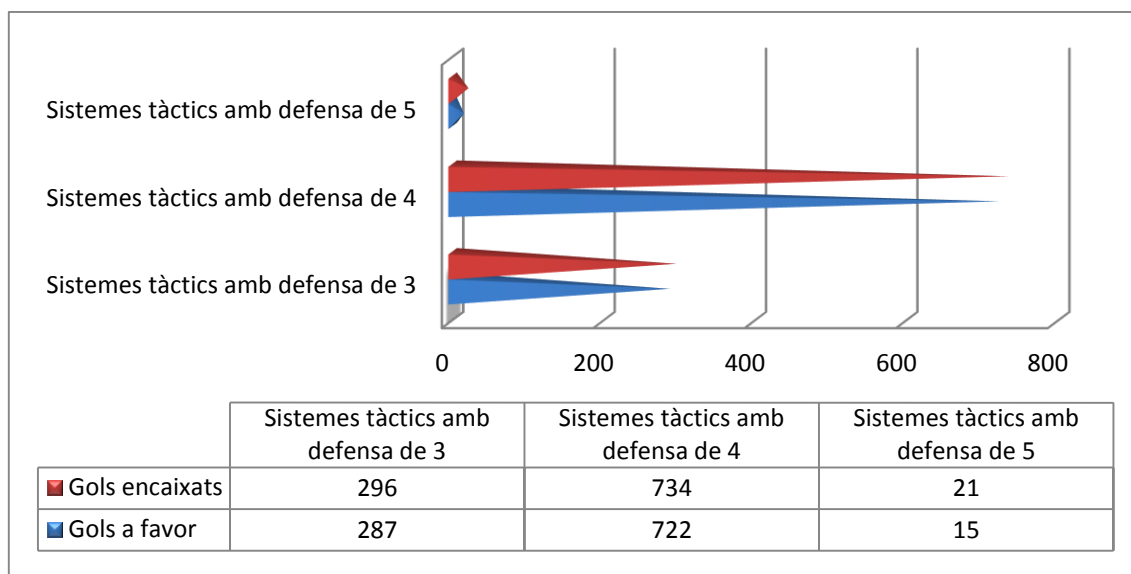

Figura 20: Gols a favor i encaixats segons el tipus de defensa.

Les diferències de gols entre gols a favor i encaixats no és significativa en cap dels sistemes tàctics amb 5, 4 o 3 defenses.

Sistemes tàctics amb defensa de 3

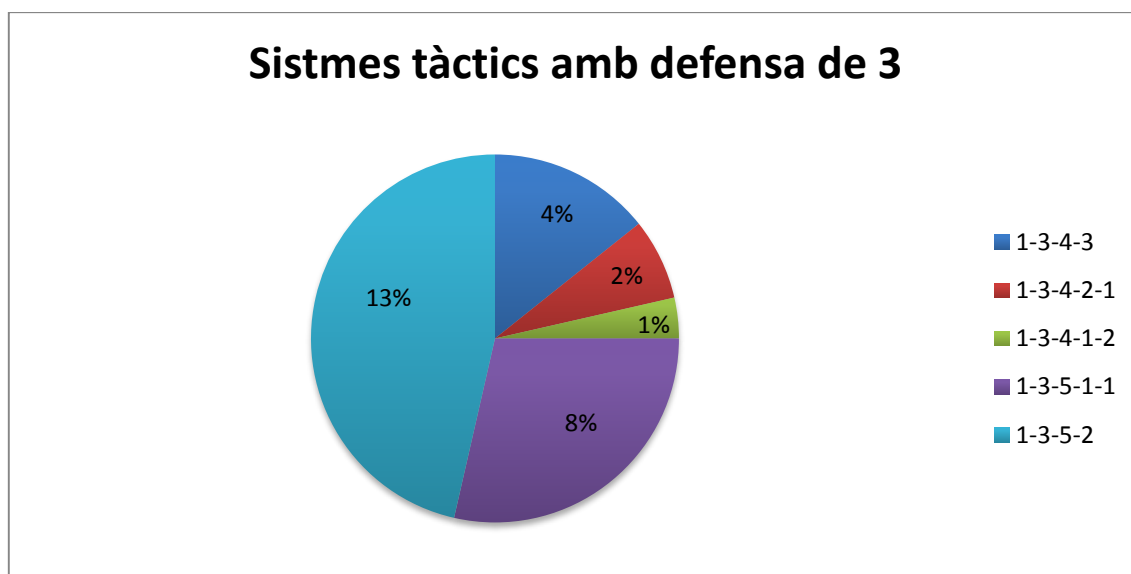

Figura 21: Sistemes tàctics amb defensa de 3.

A Itàlia el 13% dels sistemes amb 3 defenses ho fan amb el sistema 1-3-5-2, seguit amb un 8% que utilitzen l'1-3-5-1-1, variant del primer.

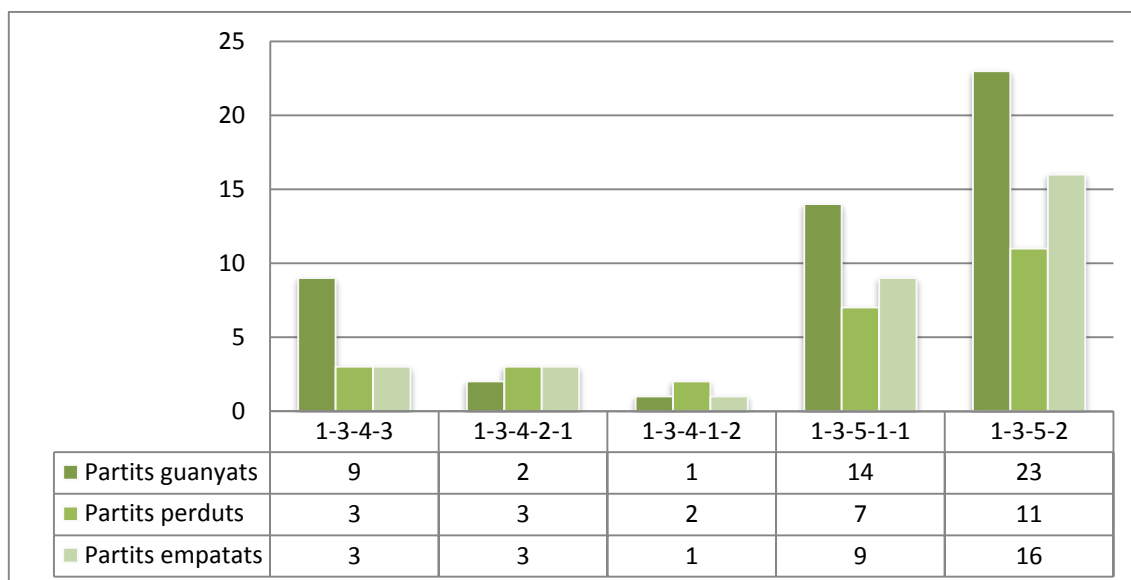

Figura 22: Partits guanyats, empatats i perduts dels sistemes tàctics amb defensa de 3.

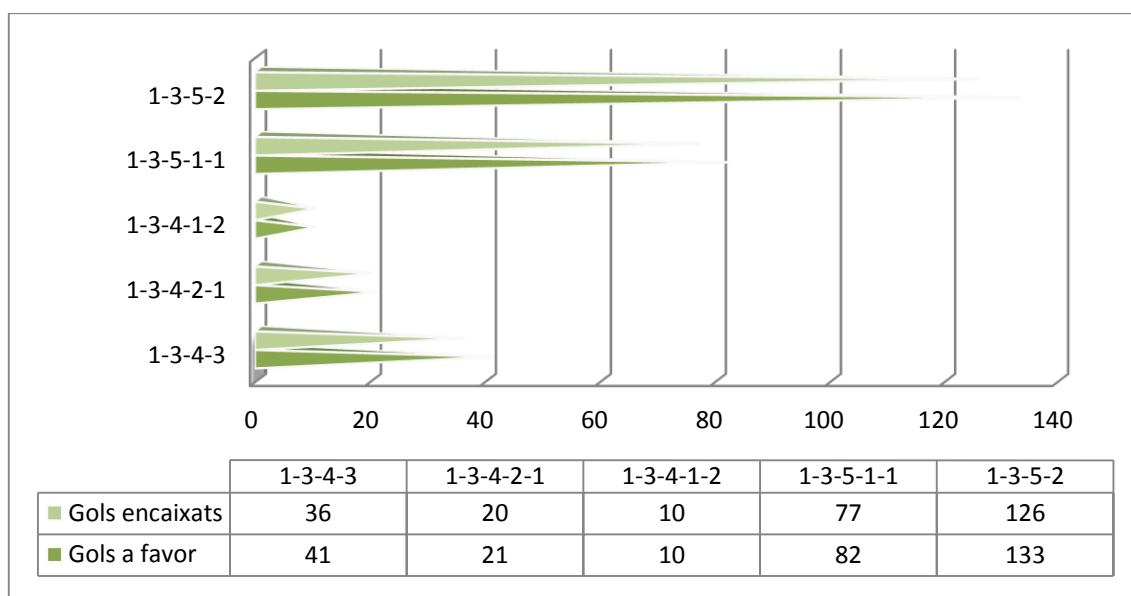

Figura 23: Gols a favor i encaixats dels sistemes tàctics amb defensa de 3.

El sistema 1-3-5-2 és un sistema d'identitat del futbol italià. Amb aquest sistema la Juventus ha dominat el Calcio en els últims anys, encara que Allegri³ ha anat mutant a la defensa de 4. L'equip que va utilitzar més aquest sistema va ser el Torino amb un percentatge de 75% aproximadament de les seves alineacions.

³ Entrenador de la Juventus.

Els altres equips que van utilitzar aquest sistema amb regularitat no van aconseguir bons resultats com l'Inter Milan, el Parma o l'Udinese. La Fiorentina i el Palermo també el va fer servir molt perquè passaven d'utilitzar el sistema 1-3-5-1-1 a utilitzar el sistema 1-3-5-2.

El sistema 1-3-5-1-1 és una alternativa que permet esglaonar la progressió de la pilota per dins quan les bandes no evolucionen. En ocasions l'1-3-5-2 de la pròpia Juventus passava a fer servir aquest sistema per l'amplitud tàctica de Tévez⁴, però l'equip que més vegades l'ha utilitzat ha estat el Palermo. També el van utilitzar tres equips com la Fiorentina, el Cesena i el Torino.

El sistema 1-3-4-3 va ser utilitzat pel Genova en molts partits i podem dir que ha obtingut bons resultats. És un sistema que exigeix tenir atacants molt equilibrants i un doble pivot autosuficient.

El sistema 1-3-4-2-1 d'alguna manera és una versió del sistema anterior, on els extrems són substituïts per dos mitja puntes versàtils que construeixen cap a dins. Només ha estat utilitzat puntualment per equips que acusaven baixes com és el cas del Palermo. Els equips feien servir aquest sistema quan el sistema 1-3-5-2 estava desequilibrat, per això sol ser de gran ajuda inserir a un mig campista ofensiu. També va ser utilitzat per l'Inter Milan en alguns partits.

Sistemes tàctics amb defensa de 4

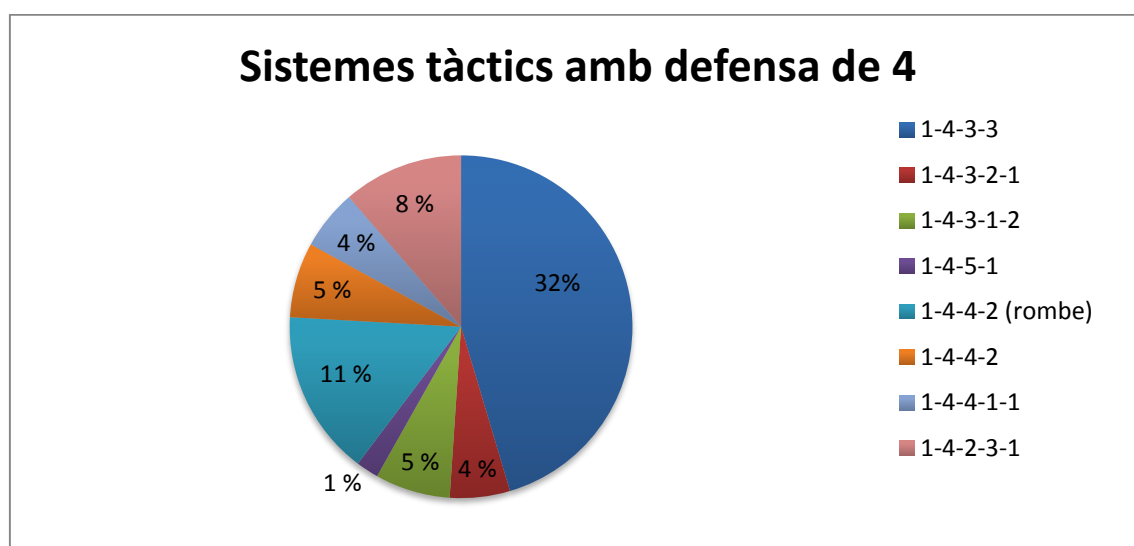

Figura 24: Sistemes tàctics amb defensa de 4.

⁴ És jugador (davanter) de la Juventus.

A Itàlia el 32% dels sistemes amb 4 defenses ho fan amb el sistema 1-4-3-3, seguit amb un 11% que utilitzen l'1-4-4-2 (rombe).

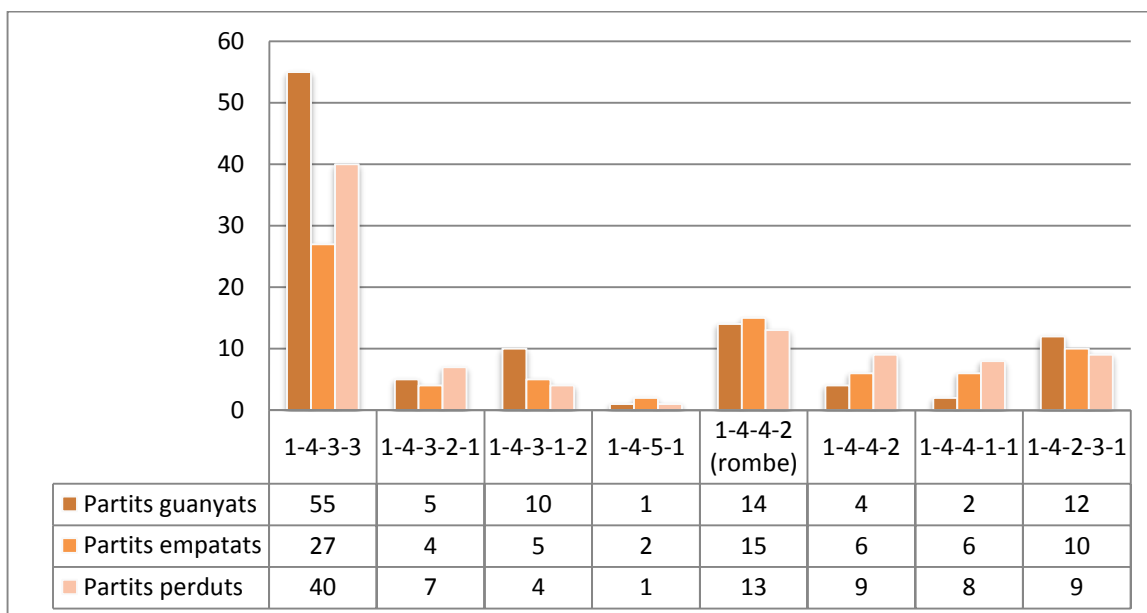

Figura 25: Partits guanyats, empatats i perduts dels sistemes tàctics amb defensa de 4.

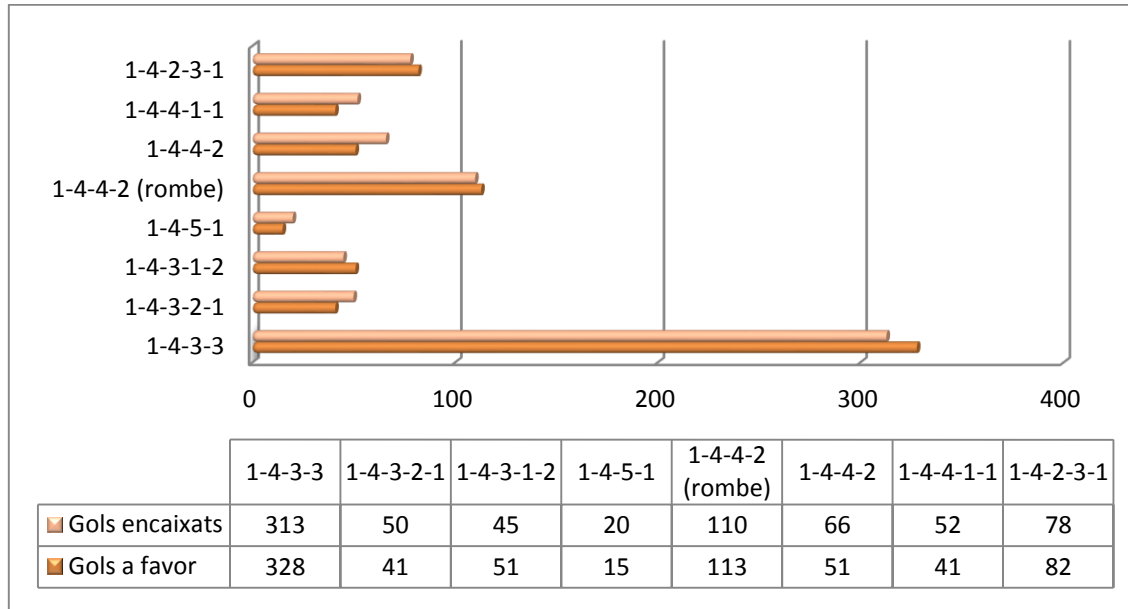

Figura 26: Gols a favor i encaixats dels sistemes tàctics amb defensa de 4.

El sistema 1-4-3-3 és el sistema utilitzat amb més freqüència al campionat amb 32%. El van utilitzar 14 equips. Els de major freqüència, la Roma i el Lazio, amb bons resultats, es van classificar segon i tercer en el campionat de lliga.

Però també de manera molt majoritària el va fer servir el Sassuolo, el Milan, el Cagliari, el Sampdoria i el Hellas Verona.

El sistema 1-4-3-2-1 ha estat puntualment utilitzat per la meitat dels equips. La majoria corresponen al Cagliari. La Fiorentina o el Chievo Verona el van utilitzar d'una manera regular. En canvi els altres equips el van utilitzar molt poc com és el cas de l'Inter Milan.

El sistema 1-4-3-1-2 és variant de l'anterior. Va ser utilitzat per equips com l'Inter Milan, el Cesena i l'Empoli, però amb baixos resultats. En canvi la Juventus, que també havia posat en pràctica aquest sistema ha obtingut bons resultats.

En el sistema 1-4-5-1, suposadament, els equips el van utilitzar perquè tenen mig campistes fonamentals o perquè el equip és més fort al mig del camp. L'Atalanta és l'únic equip que ha posat en pràctica aquest sistema.

El sistema 1-4-4-2 (rombe) disposa els mig campistes com un rombe al centre del camp, on un jugador es més defensiu, un altre més ofensiu i els altres dos a les bandes del centre. L'equip que més ha utilitzat aquest sistema ha estat l'Empoli, un club modest que podem considerar que ha fet una temporada regular i que destaca pel seu caràcter defensiu. També l'han utilitzat altres clubs com el Cesena i la Juventus.

A Itàlia, el sistema 1-4-4-2, és el país on ha tingut menys èxit en els últims anys. Només tres equips el van fer servir, especialment el Chievo Verona.

El sistema 1-4-4-1-1, variant del 1-4-4-2, va ser utilitzat per cinc equips aquesta temporada, destacant el Torino, el Cesena i sobretot l'Atalanta.

Podem veure que els sistema 1-4-2-3-1, molt habitual a Europa, a Itàlia no s'utilitza gaire. Només el Nápoles, l'Inter Milan, el Milan i el Chievo Verona l'han utilitzat puntualment.

Sistemes tàctics amb defensa de 5

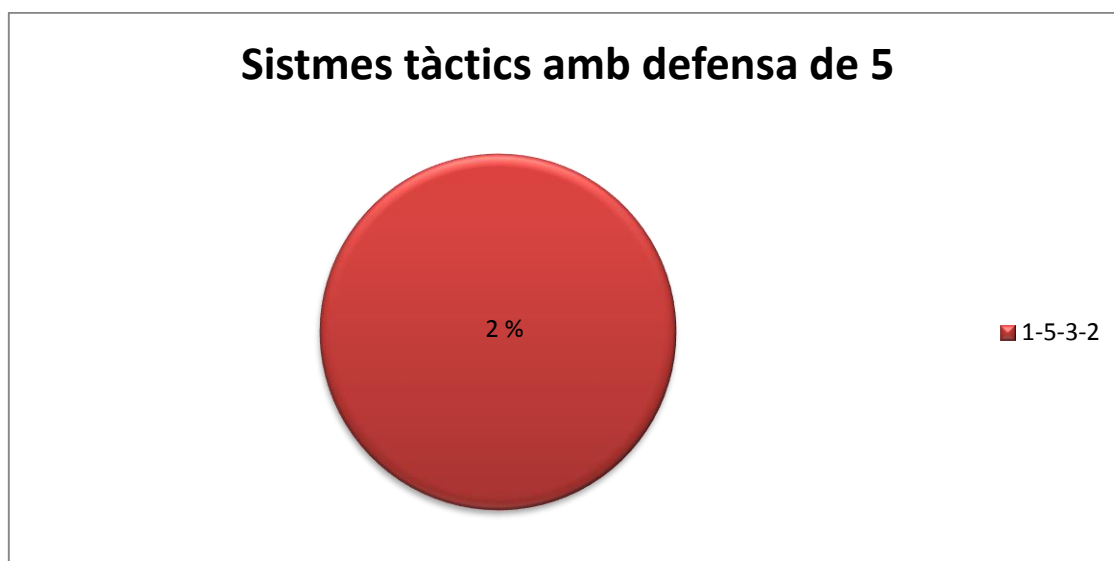

Figura 27: Sistemes tàctics amb defensa de 5.

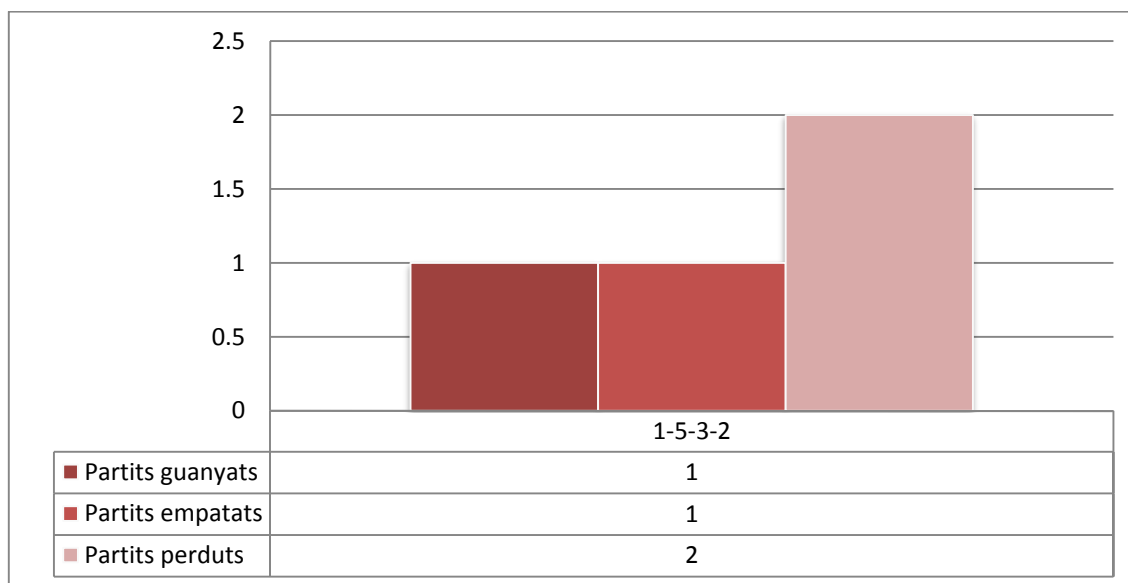

Figura 28: Partits guanyats, empatats i perduts dels sistemes tàctics amb defensa de 5.

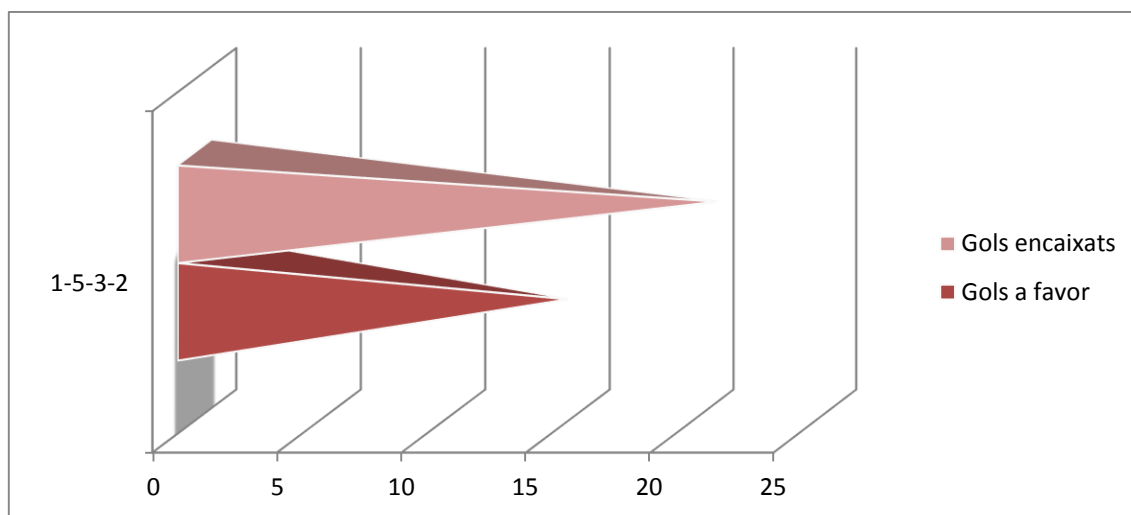

Figura 29: Gols a favor i encaixats dels sistemes tàctics amb defensa de 5.

El futbol italià ja no és com abans i les defenses de 5 gairebé han desaparegut donant pas a alineacions amb defensa de 3. Només el 2% d'ocasions han sortit amb una línia de 5 enrere, gairebé sempre amb un 1-5-3-2, com és el cas del Hellas Verona i el Palermo.

1.5.2. Descripció i anàlisi dels sistemes tàctics espanyols

Els principals sistemes tàctics utilitzats a la lliga espanyola la temporada 2014/2015 i els resultats de la mateixa han estat els següents:

Equip	Total							A casa							Fora							Sistema tàctic més utilitzat
	Pj	PG	PE	PP	GF	GC	Punts	Pj	PG	PE	PP	GF	GC	Punts	Pj	PG	PE	PP	GF	GC	Punts	
1 Barcelona	38	30	4	4	110	21	94	19	16	1	2	64	11	49	19	14	3	2	46	10	45	1-4-3-3
2 Real Madrid	38	30	2	6	118	38	92	19	16	2	1	65	12	50	19	14	0	5	53	23	42	1-4-3-3
3 Atlético de Madrid	38	23	9	6	67	29	78	19	14	3	2	42	11	45	19	9	6	4	25	18	33	1-4-4-2
4 Valencia	38	22	11	5	70	32	77	19	15	3	1	42	10	48	19	7	8	4	28	22	29	1-4-4-3
5 Sevilla	38	23	7	8	71	45	76	19	13	5	1	38	13	44	19	10	2	7	33	32	32	1-4-2-3-1
6 Villareal	38	16	12	10	48	37	60	19	12	1	6	29	17	37	19	4	11	4	19	20	23	1-4-4-2
7 Athletic	38	15	10	13	42	41	55	19	8	6	5	28	20	30	19	7	4	8	14	21	25	1-4-2-3-1
8 Celta de Vigo	38	13	12	13	47	44	51	19	8	5	6	30	22	29	19	5	7	7	17	22	22	1-4-3-3
9 Màlaga	38	14	8	16	42	48	50	19	8	6	5	26	20	30	19	5	2	11	16	28	20	1-4-2-3-1
10 Espanyol	38	13	10	15	47	51	49	19	8	5	6	23	19	30	19	5	4	10	24	32	19	1-4-4-2
11 Rayo Vallecano	38	15	4	19	46	68	49	19	8	2	9	26	26	30	19	7	2	10	20	42	23	1-4-2-3-1
12 Real Sociedad	38	11	13	14	44	51	46	19	9	5	5	29	21	32	19	2	8	9	15	30	14	1-4-2-3-1
13 Eliche	38	11	8	19	35	62	41	19	6	3	10	19	31	21	19	5	5	9	16	31	20	1-4-2-3-1
14 Levante	38	9	10	19	34	67	37	19	6	6	7	20	30	24	19	3	4	12	14	37	13	1-4-4-2
15 Getafe	38	10	7	21	33	64	37	19	6	5	8	16	22	23	19	4	2	13	17	42	14	1-4-2-3-1
16 Deportivo la Coruña	38	7	14	17	35	60	35	19	5	6	8	22	30	21	19	2	8	9	13	30	14	1-4-2-3-1
17 Granada	38	7	14	17	29	64	35	19	4	10	5	13	17	22	19	3	4	12	16	47	13	1-4-4-2
18 Eibar	38	9	8	21	34	55	35	19	5	3	11	20	29	18	19	4	5	10	14	26	26	1-4-2-3-1
19 Almeria	38	8	8	22	35	64	29	19	3	7	9	20	28	16	19	5	1	13	15	36	16	1-4-2-3-1
20 Córdoba	38	3	11	24	22	68	20	19	1	6	12	12	33	9	19	2	5	12	10	35	11	1-4-2-3-1

Figura 30: Classificació de la lliga espanyola (BBVA) temporada 2014/2015.

A la lliga espanyola els quatre primers es classifiquen a la “Champions League”, el cinquè i el sisè es classifiquen a la “Europa League” i els tres últims baixen a segona divisió. A continuació veurem un gràfic circular amb el tant per cent dels sistemes tàctics més utilitzats a la lliga espanyola.

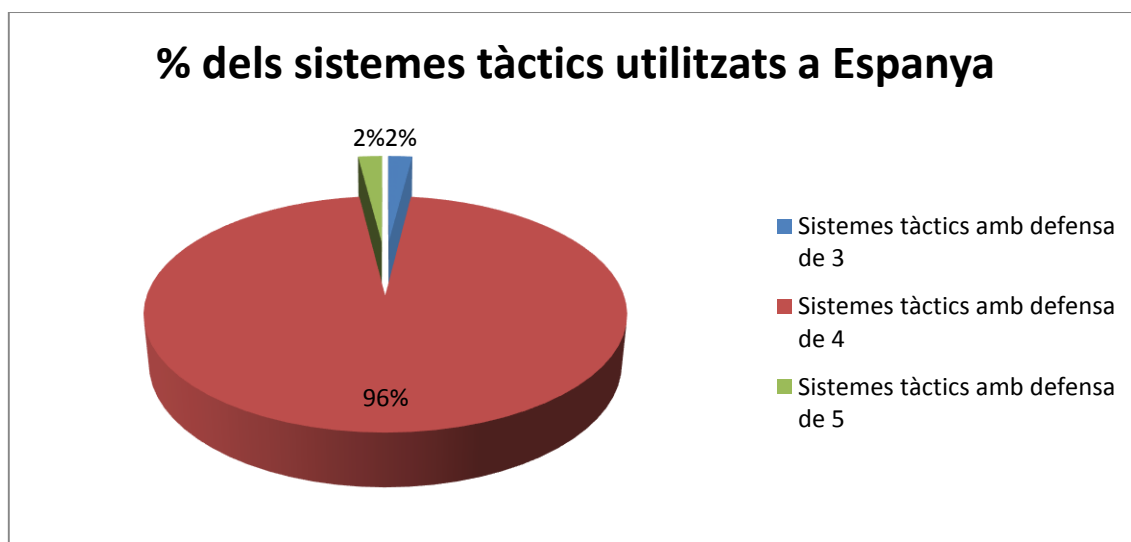

Figura 31: Sistemes tàctics utilitzats a Espanya segons el tipus de defensa.

A diferència de la lliga italiana, a Espanya gairebé tots els equips utilitzen sempre sistemes amb 4 defenses.

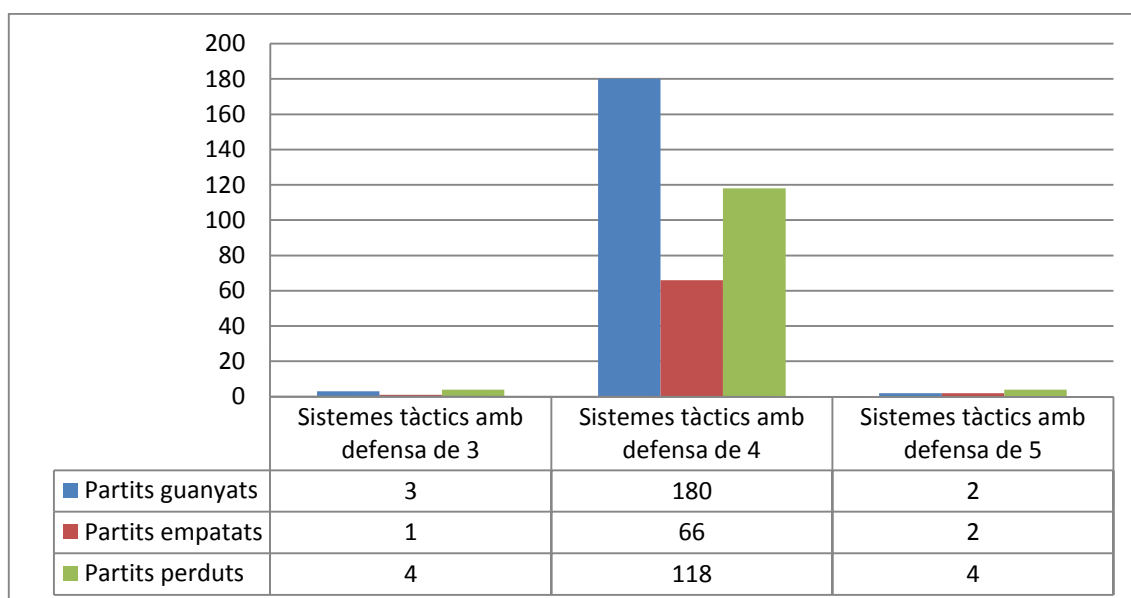

Figura 32: Partits guanyats, empatats i perduts segons el tipus de defensa.

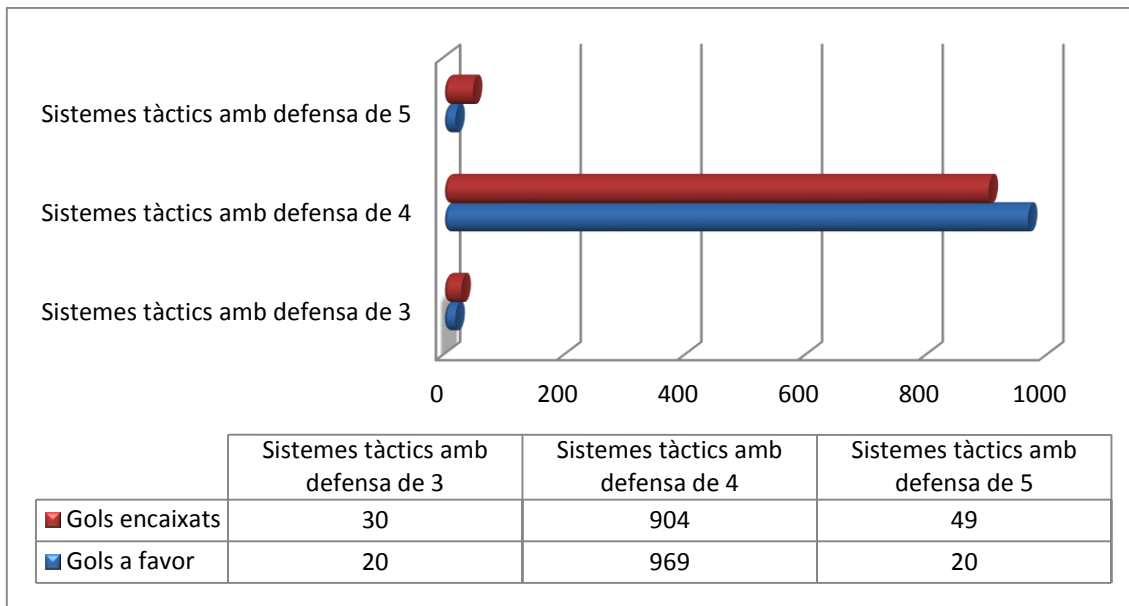

Figura 33: Gols a favor i encaixats segons el tipus de defensa.

Al igual que a Itàlia, la diferència entre gols a favor i gols encaixats no és pràcticament significativa en els diferents sistemes tàctics amb 5, 4 o 3 defenses.

Sistemes tàctics amb defensa de 3

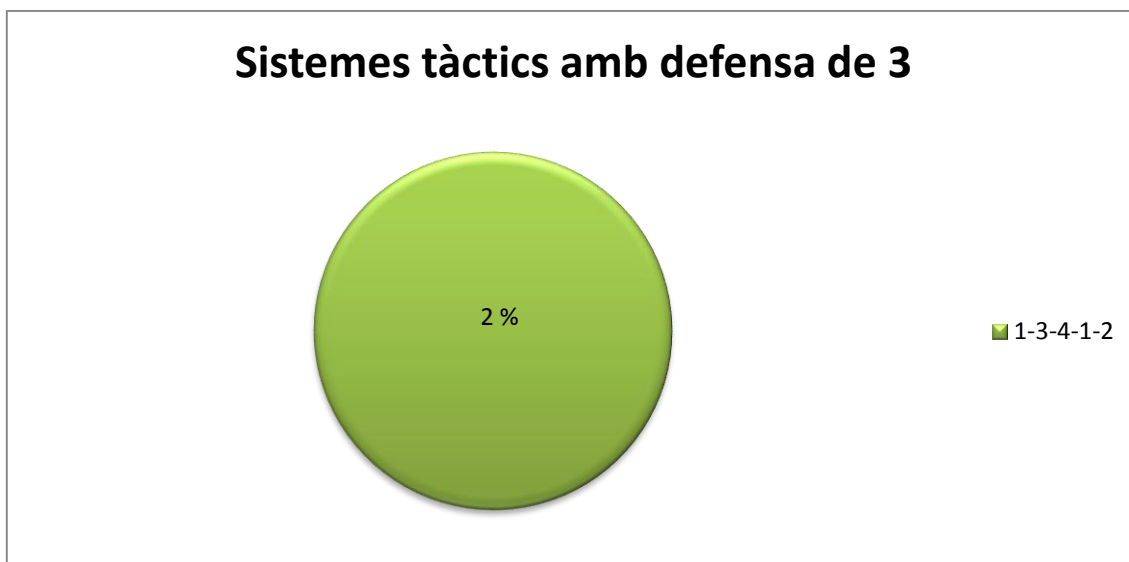

Figura 34: Sistemes tàctics amb defensa de 3.

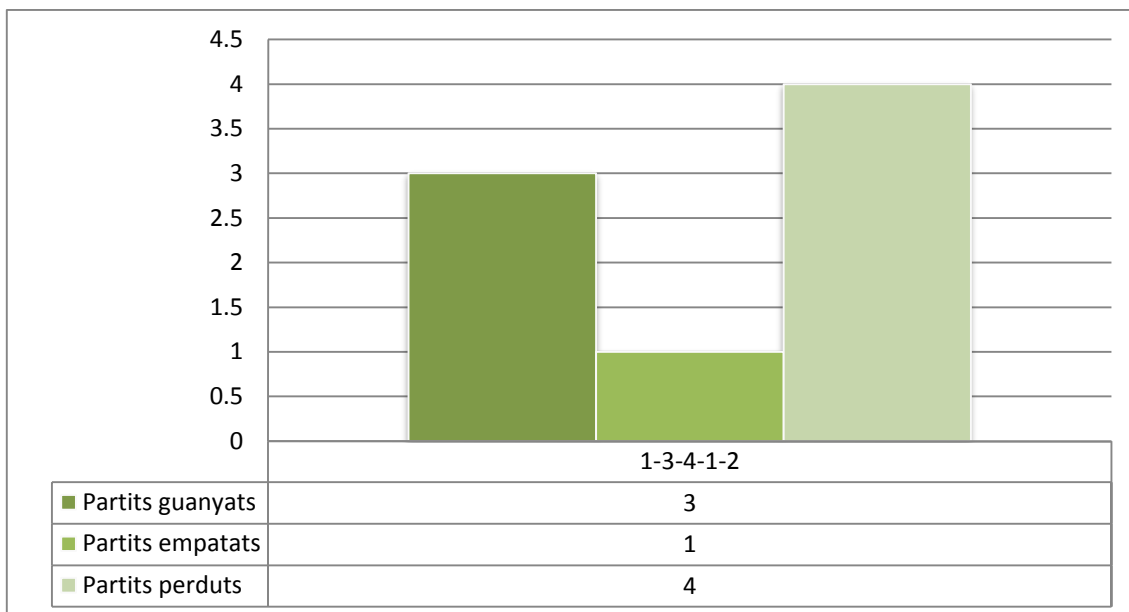

Figura 35: Partits guanyats, empatats i perduts dels sistemes tàctics amb defensa de 3.

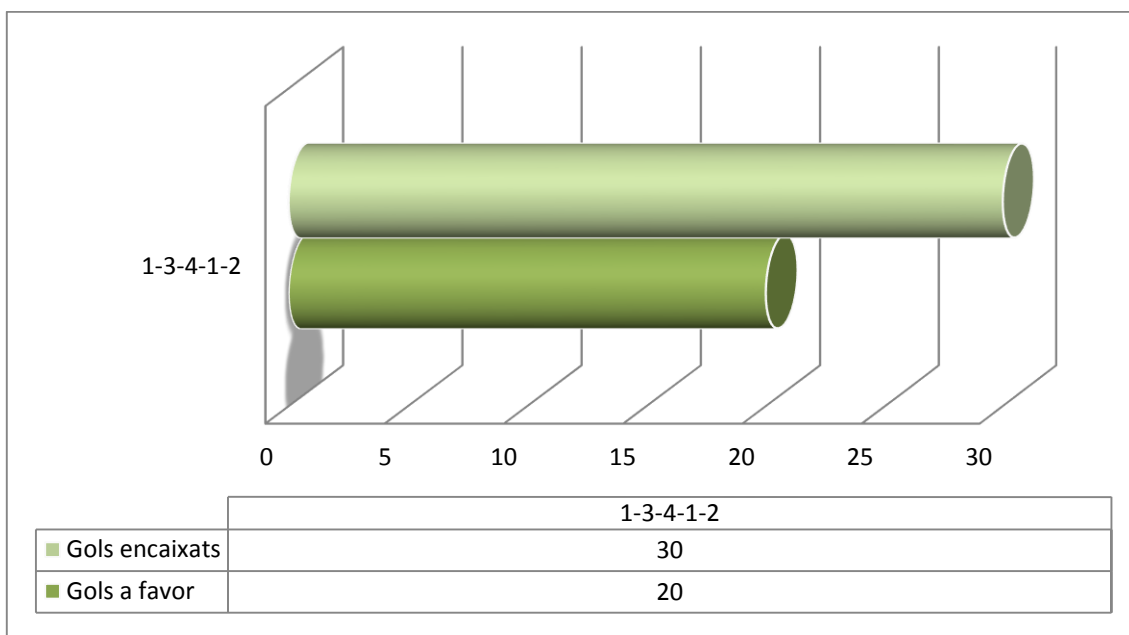

Figura 36: Gols a favor i encaixats dels sistemes tàctics amb defensa de 3.

Els sistemes de 3 s'utilitzen molt poc a la lliga espanyola i no és una característica pròpia d'aquesta lliga. Els sistema que s'ha utilitzat és el sistema 1-3-4-1-2. Només el Rayo Vallecano, el Celta de Vigo i l'Almeria han repetit alguna alineació amb aquest sistema. Tots tres no van aconseguir uns resultats desitjats.

Sistemes tàctics amb defensa de 4

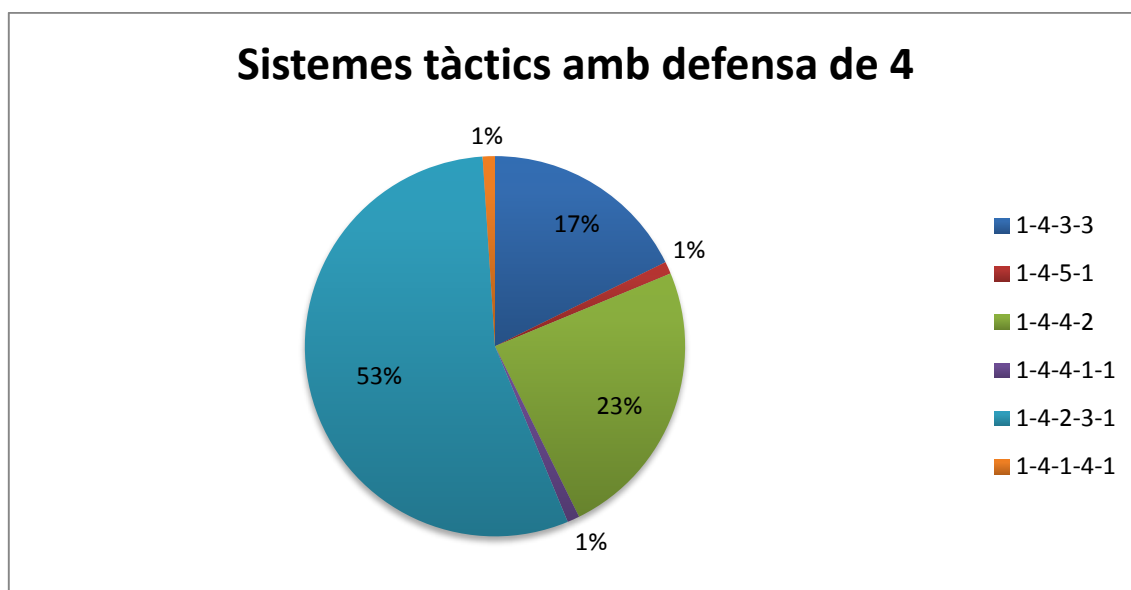

Figura 37: Sistemes tàctics amb defensa de 4.

Quasi tots els equips espanyols juguen amb 4 defenses, el sistema que més predomina és l'1-4-2-3-1 seguit de l'1-4-4-2 i de l'1-4-3-3.

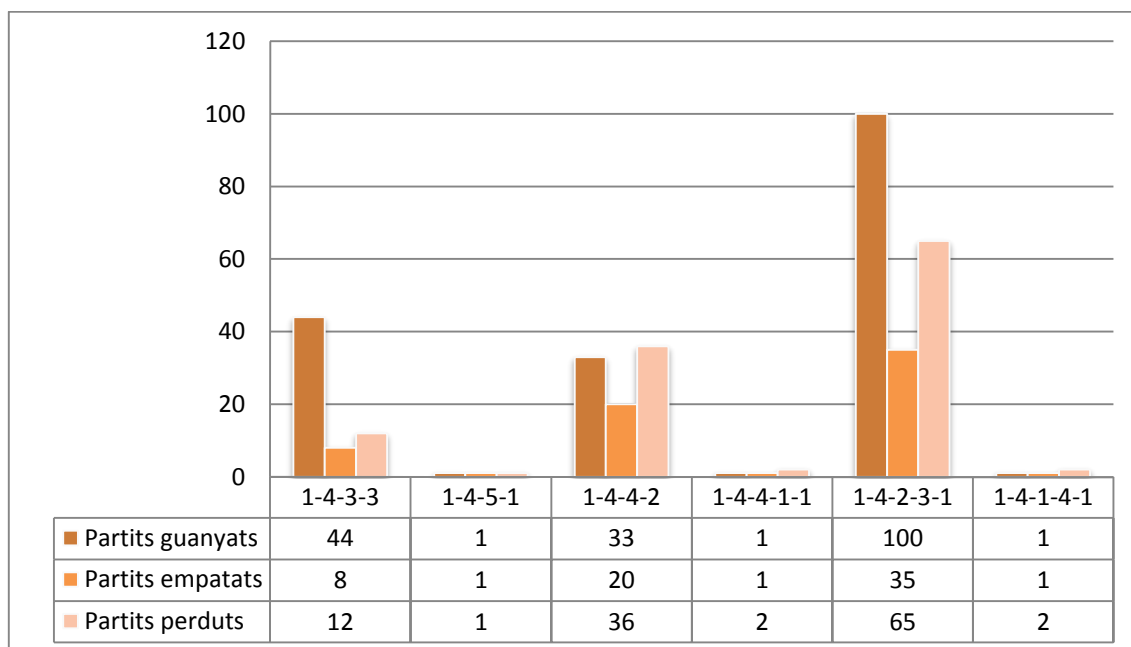

Figura 38: Partits guanyats, empatats i perduts dels sistemes tàctics amb defensa de 4.

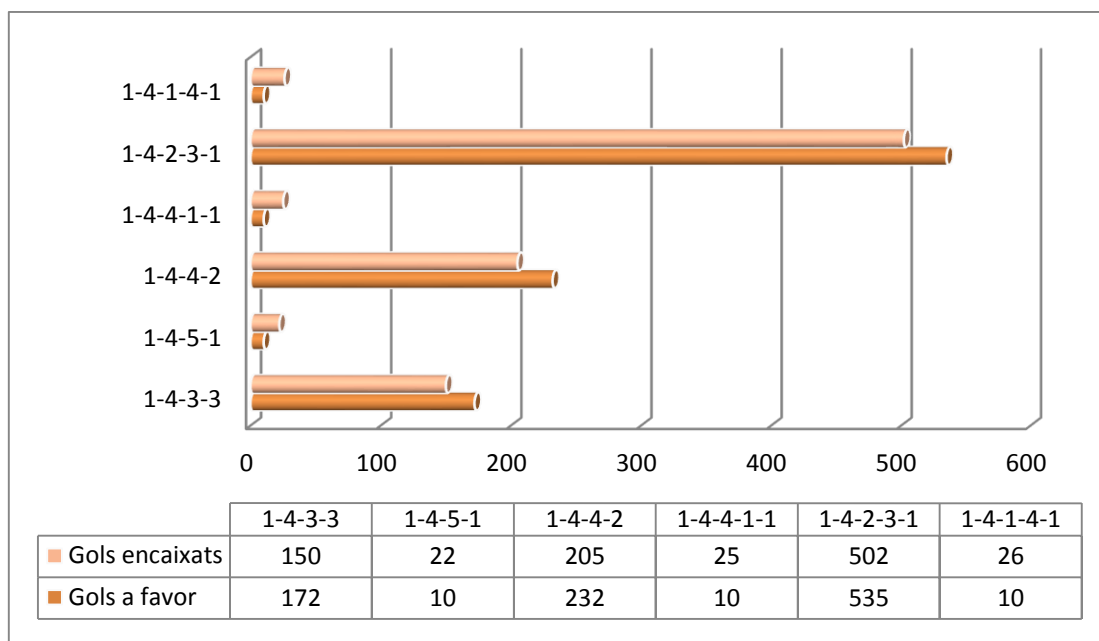

Figura 39: Gols a favor i encaixats dels sistemes tàctics amb defensa de 4.

El sistema 1-4-2-3-1 és el rei de les pissarres de la lliga amb més de la meitat de partits. Excepte el FC Barcelona i el Villareal, la resta l'han utilitzat de manera gairebé exclusiva per equips com el Sevilla, el Real Madrid, el Màlaga, l'Athletic Bilbao, la Real Sociedad, el Levante, l'Espanyol, el Celta de Vigo, el Deportivo de la Coruña, l'Atlético de Madrid, el Rayo Vallecano o l'Almeria, i molt majoritària per altres com el Getafe, l'Eibar, l'Elche i el Córdoba. El que menys l'ha utilitzat dels que ho han fet ha estat el Real Madrid.

Amb aquest sistema hi han equips que han guanyat molts punts com el Sevilla, l'Athletic Bilbao, el Màlaga, el Celta de Vigo, l'Atlético de Madrid i el Real Madrid, malgrat que aquests dos últims l'han utilitzat poc. Altres equips que van guanyar molts punts amb aquest sistema utilitzant-lo de forma regular són l'Espanyol, el Rayo Vallecano, la Real Sociedad, l'Elche i el Levante, i uns altres clubs van guanyar pocs punts com el Getafe, el Deportivo la Coruña, l'Eibar, l'Almeria i el Córdoba.

El sistema 1-4-3-3 és el sistema fix del FC Barcelona. Gràcies a aquest sistema es va proclamar campió de la lliga. També va ser un sistema molt utilitzat pel Celta de Vigo. El Real Madrid ha jugat amb ell més de la meitat dels seus partits, classificant-se segon. Tots dos i el València van utilitzar el sistema més adequat per guanyar més punts, fer molts més gols i classificar-se entre els vuit primers a la lliga. L'únic que el va utilitzar de forma contínua i no va aconseguir els punts desitjats va ser el Deportivo la Coruña.

El sistema 1-4-1-4-1 és un sistema tàctic variant al 1-4-3-3. Ha estat posat en pràctica per equips com el Màlaga, la Real Sociedad, el Deportivo la Coruña. L'equip que més va fer servir aquest sistema va ser el Deportivo la Coruña.

El sistema 1-4-4-2 és el sistema amb el qual el Villarreal es va fer competitiu i el va fer servir gairebé sempre. És també el dibuix a partir del qual el Cholo Simeone, entrenador de l'Atlético de Madrid, va disposant al seu equip. El va utilitzar en més de la meitat dels seus partits i utilitzat per altres equips com l'Espanyol, el Rayo Vallecano, el Getafe, el Granada o el Levante.

El sistema 1-4-4-1-1 és un sistema variant a l'anterior, a l'endarrerir un jugador. Va ser utilitzat per la Real Sociedad i el Màlaga en alguns partits amb bons resultats.

El sistema 1-4-5-1 ningú l'ha utilitzat excepte la Real Sociedad. És molt poc freqüent que un equip espanyol utilitzi 5 mig campistes en un partit.

Sistemes tàctics amb defensa de 5

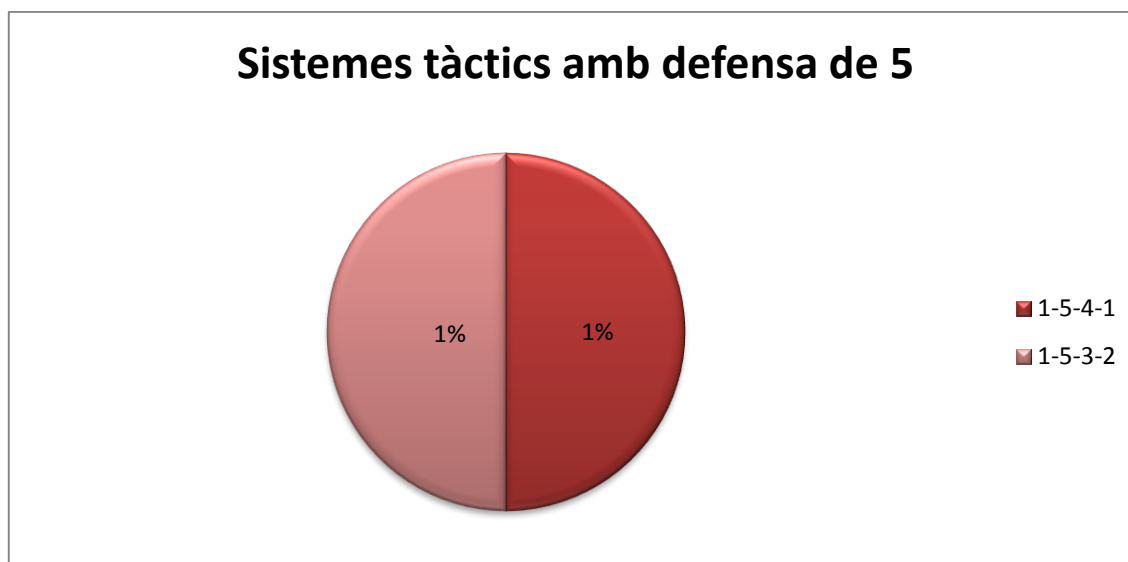

Figura 40: Sistemes tàctics amb defensa de 5.

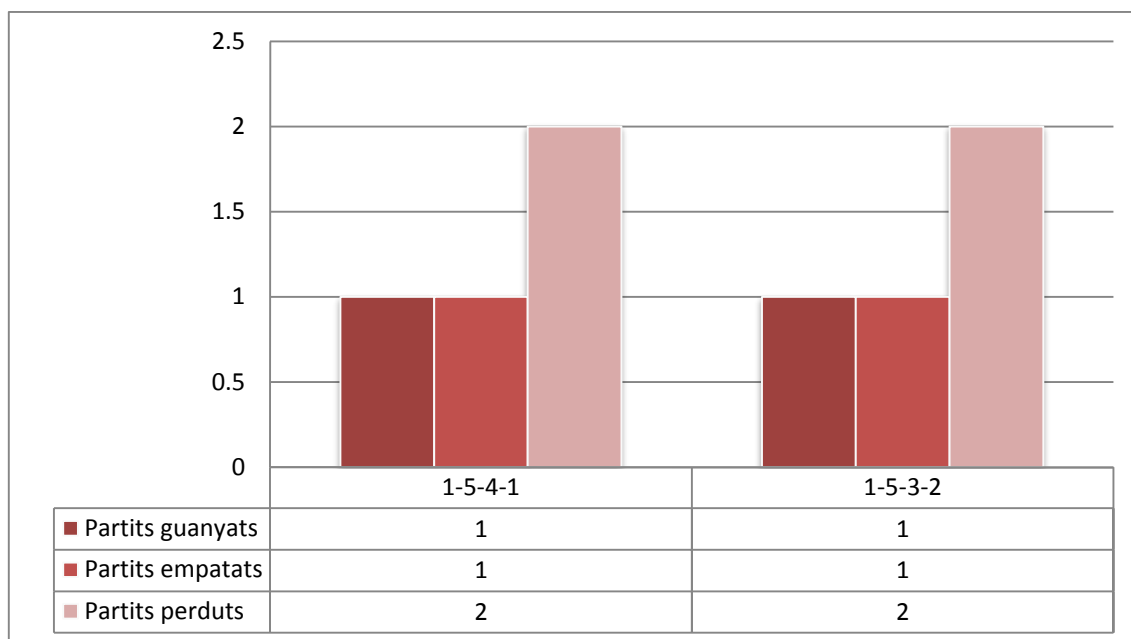

Figura 41: Partits guanyats, empatats i perduts dels sistemes tàctics amb defensa de 5.

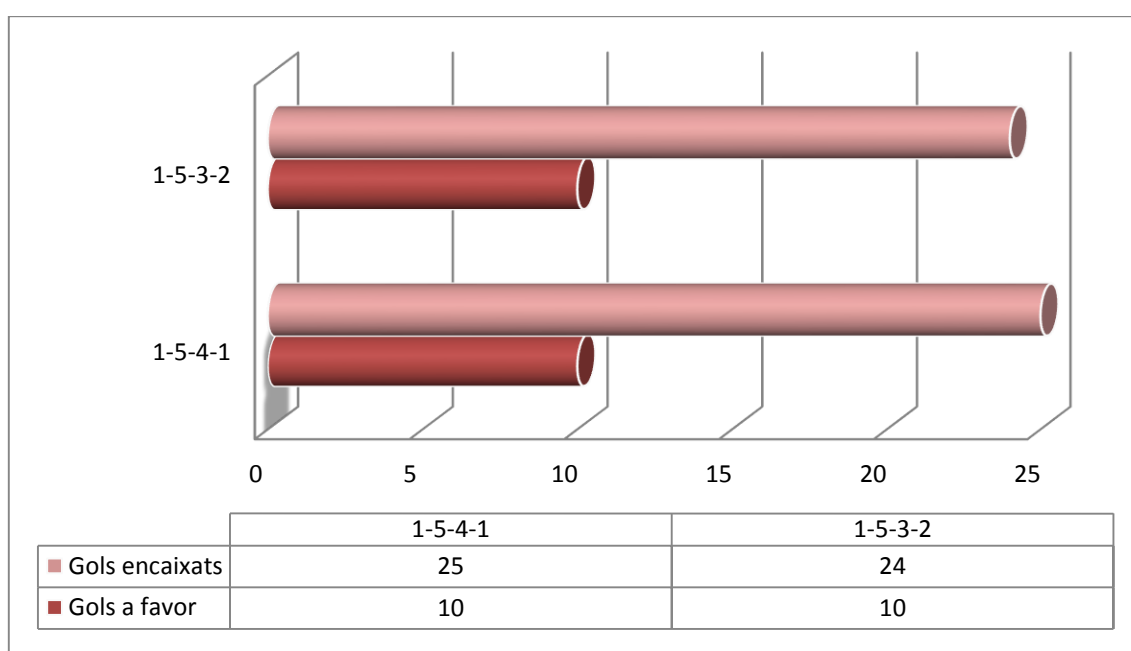

Figura 42: Gols a favor i encaixats dels sistemes tàctics amb defensa de 5.

Els sistemes tàctics amb defensa de 5 gairebé no s'utilitza en el futbol espanyol. Només dos equips han utilitzat sistemes d'aquest tipus, ja sigui per tenir una protecció defensiva contra rivals forts com el FC Barcelona i el Real Madrid o perquè l'equip es troba centrat a la defensa esperant contraatacs. Els dos únics equips que van fer servir 5 defenses va ser l'Eibar (1-5-4-1) i el Córdoba (1-5-3-2).

1.5.3. Estudi comparatiu dels sistemes tàctics utilitzats a Itàlia i a Espanya

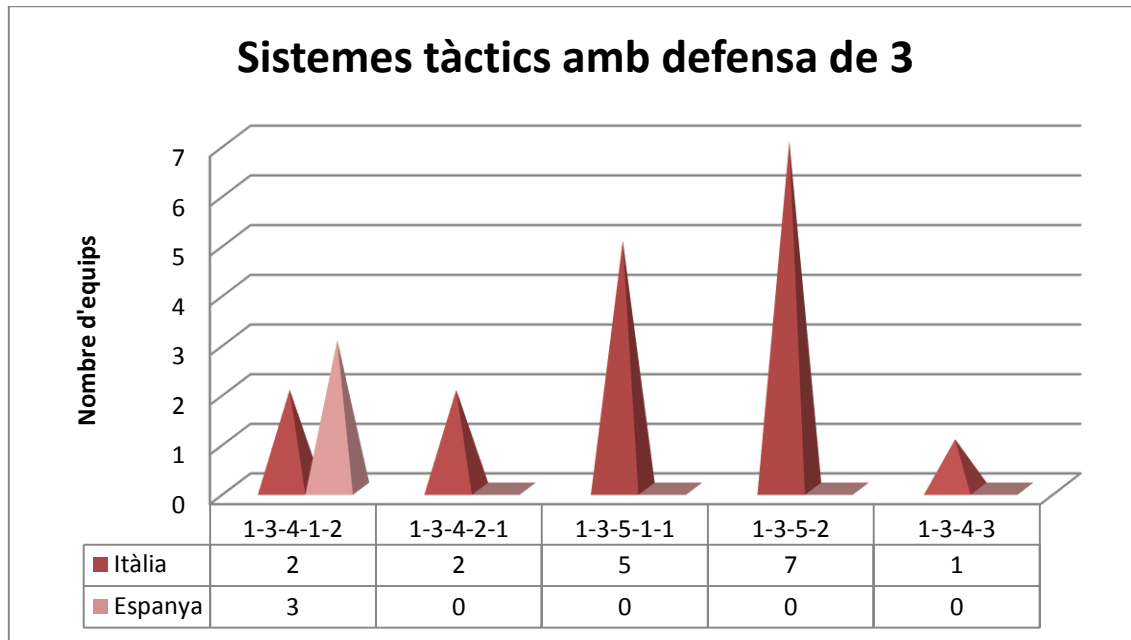

Figura 43: Nombre d'equips que van utilitzar sistemes amb defensa de 3 a les lligues italiana i espanyola.

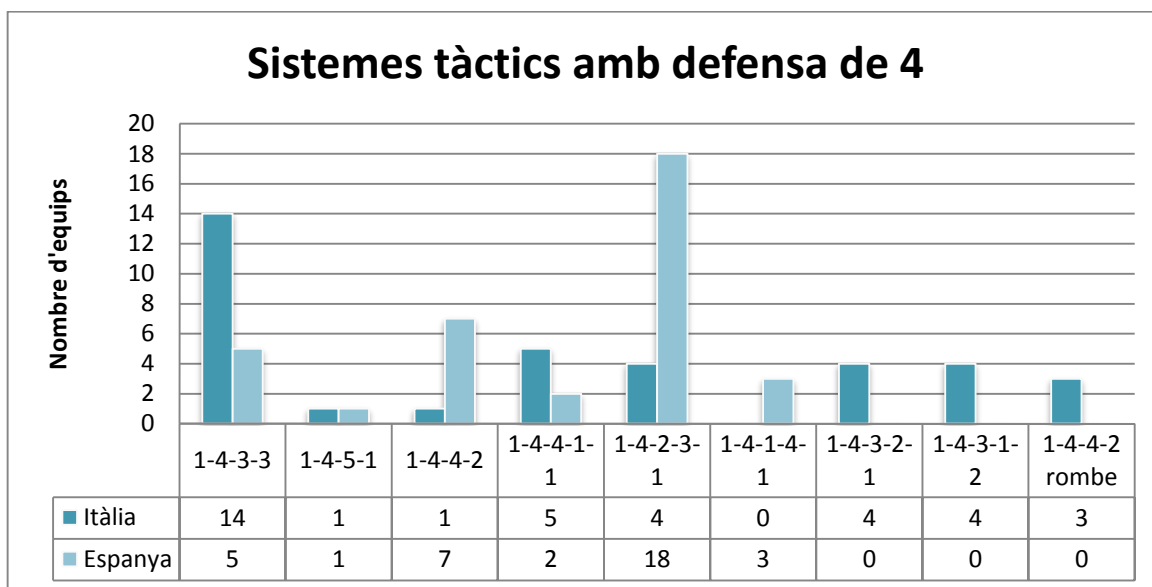

Figura 44: Nombre d'equips que van utilitzar sistemes amb defensa de 4 a les lligues italiana i espanyola.

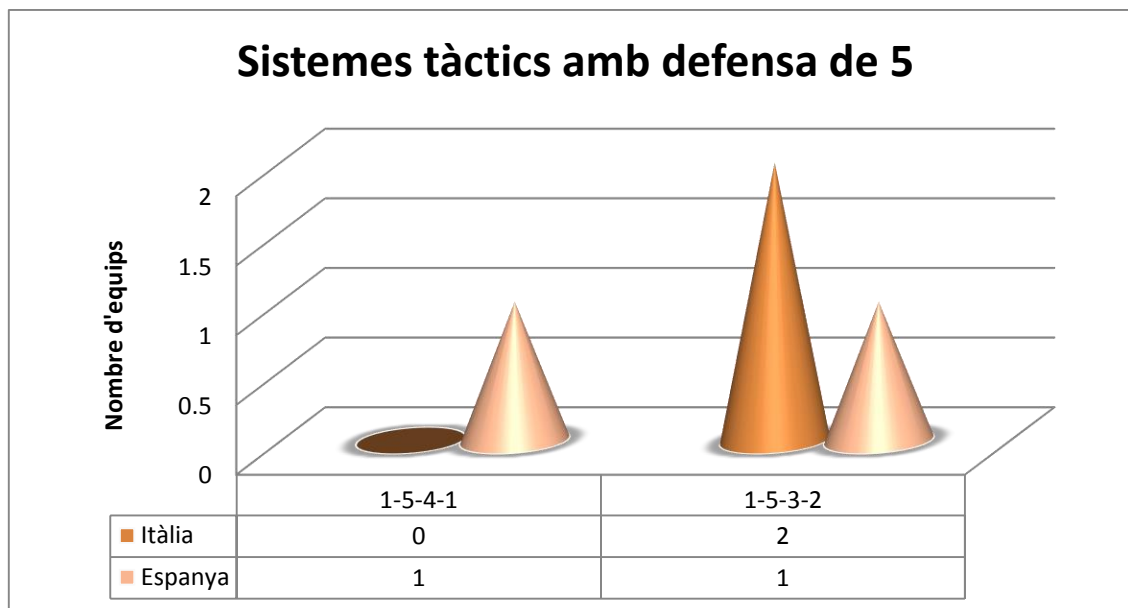

Figura 45: Nombre d'equips que van utilitzar sistemes amb defensa de 5 a les lligues italiana i espanyola.

Com a conseqüència dels sistemes tàctics utilitzats a Itàlia podem veure que la lliga italiana és més estratègica que la espanyola. Busquen joc de contraatac, amb bons defenses, atac organitzat i amb molta mobilitat. El futbol al Calcio és més directe buscant ràpidament als davanters per acabar la jugada. En canvi la lliga espanyola és més de combinar i tocar molt la pilota abans de acabar la jugada.

A Itàlia els sistemes basats en defensa de 5 suposen només el 2%, però els de defensa de 3, el 28%. El campionat Italià és tradicionalment el gran refugi d'aquests sistemes. Els dibuixos basats en defensa de 4 representen un 70%.

D'altra banda a Espanya gairebé la totalitat dels sistemes utilitzats, uns 96%, tenen com a base una defensa de 4, especialment l'1-4-2-3-1 amb més de la meitat, sent Espanya en els dos casos el país d'Europa que més l'utilitza. Els sistemes basats en defensa de 3 no s'utilitzen gairebé mai, només un 2%. Tant a la lliga espanyola com a la italiana coincideixen en que pràcticament ningú utilitza la defensa de 5, només el 2%.

Respecte a la classificació, al Calcio hi ha una gran diferència de punts entre el primer i el segon. Això indica que el guanyador de la competició no va tenir tantes dificultats, cosa que no passa a la lliga BBVA, on el FC Barcelona va guanyar la competició amb diferència de dos punts.

Amb els sistemes utilitzats a cada competició a Itàlia els primers 11 equips passen dels 50 gols i els gols encaixats oscil·len entre 24 i 75 gols. A Espanya només el 5 primers classificats passen dels 50 gols i els gols encaixats ha estat entre 21 i 68 gols.

Amb els sistemes tàctics que ha fet servir la Juventus li van permetre ser el club amb millor defensa a l'encaixar 24 gols, i ser l'equip que va fer més gols amb 72 gols. En canvi a Espanya va haver un repartiment entre el primer classificat, el FC Barcelona, i el segon, el Real Madrid, on el FC Barcelona va fer la millor defensa a l'encaixar només 21 gols i el Real Madrid va ser l'equip que va aconseguir més gols, un total de 118 gols.

Respecte a la puntuació fora o dintre casa, a la lliga italiana tots els equips van aconseguir més puntuació a casa. A la lliga espanyola hi han dos equips que van aconseguir més puntuació a fora i la resta d'equips van aconseguir més punts a casa.

A nivell Europeu hi han tres equips entre la lliga italiana i la lliga espanyola que van estar a les semifinals de la "Champions League" que van ser el FC Barcelona, el Real Madrid i la Juventus. Això indica que el guanyador del Calcio i el campió i subcampió de la lliga BBVA van utilitzar els sistemes adequats pels seus equips. La final d'aquesta competició la van disputar el FC Barcelona i la Juventus.

Tots dos, a més de guanyar la lliga nacional i arribar a la final de la "Champions League", van guanyar les copes amb els mateixos sistemes tàctics. En el cas del FC Barcelona, la "Copa del Rey" i en el cas de la Juventus, la "Coppa Italia". Cal destacar, que segons els especialistes futbolístics, la lliga espanyola té el millor rendiment i el més alt nivell. Prova d'això és que el FC Barcelona va ser campió de la "Champions League", el Sevilla campió de la "Europa League" i el Real Madrid finalista de la "Champions League"

1.6. Anàlisi tàctic a la final “Champions League 2014/2015”

La “UEFA Champions League” la juguen els 4 primers equips classificats a la lliga de tots els països d'Europa i té diverses fases. En finalitzar la fase de grups es juguen els partits de vuitens i quarts de final, a continuació es disputen les semifinals i per últim la final.

Durant la temporada 2014/2015 els dos equips finalistes van utilitzar sistemes tàctics diferents. En el cas del FC Barcelona el sistema tàctic 1-4-4-3 i en el cas de la Juventus els principals sistemes tàctics que va utilitzar van ser l'1-3-5-2 i el 1-4-4-2 (rombe). El FC Barcelona gairebé no va canviar el seu sistema, en canvi la Juventus si que feia modificacions, però no gaire diferent al sistema habitual d'aquest equip.

Durant tota la competició de la “Champions League” la Juventus va anotar 17 gols i va encaixar 10. El FC Barcelona va aconseguir 31 gols i va encaixar només 10 gols. Respecte als gols anotats la Juventus va anotar 5 gols a les primeres parts i 12 gols a les segones parts, i el FC Barcelona va anotar 17 gols a les primeres parts i 14 gols a les segones. Respecte als gols encaixats la Juventus va encaixar 6 gols a les primeres parts i 4 gols a les segones, i el FC Barcelona va encaixar 4 gols a les primeres parts i 6 gols a les segones parts.

La final es va disputar a l'Estadi Olímpic de Berlin (Alemanya) amb victòria de l'equip espanyol per 3-1.

1.6.1. Anàlisi tàctic a la final “Champions League 2014/2015” Juventus - FC Barcelona

Luis Enrique, entrenador del FC Barcelona, va utilitzar el sistema habitual de l'equip l'1-4-3-3 i Massimiliano Allegri, entrenador de la Juventus, va utilitzar el sistema 1-4-4-2 en forma de rombe tal i com podem veure a les següents imatges.

Figura 46: Alineació i disposició tàctica inicial del FC Barcelona.

Figura 47: Alineació i disposició tàctica inicial de la Juventus.

Minuts 0'-15'

Als primers 3' minuts del partit el FC Barcelona es veia una mica nerviós, ja que en tres minuts va perdre la pilota dues vegades a la zona defensiva del FC Barcelona amb una gran pressió de la Juventus en aquests instants. Els dos equips van mantenir el mateixos sistemes.

Figura 48: El FC Barcelona perdent la pilota.

Figura 49: La Juventus mantenint l'1-4-4-2 (rombe).

En el minut 4' una jugada ben feta iniciada per Messi amb una passada a Jordi Alba, i aquest en primer toc a Neymar que fa una passada a Iniesta que es trobava a pocs metres de la porteria. En el moment que els jugadors de la Juventus pensaven que Iniesta anava a disparar, aquest fa una passada a Rakitic que fa un xut que acaba en el primer gol.

Figura 50: Pas de Messi a Alba en la jugada del gol.

Figura 51: La jugada que acabarà en el primer gol del FC Barcelona i del partit.

El FC Barcelona havia començat mal, però la seva primera acció ofensiva va acabar en gol. Després del gol quan començaven les jugades des de la zona defensiva, la Juventus passava d'utilitzar el sistema 1-4-4-2 (rombe) a 1-4-5-1, ja que un dels davanters tornava enrere per tenir superioritat en el centre del camp. També passava a utilitzar l'1-4-4-2, però sense forma de rombe al centre.

Figura 52: La Juventus passa de l'1-4-4-2 (rombe) a l'1-4-5-1.   Figura 53: La Juventus passa de l'1-4-4-2 (rombe) a l'1-4-4-2.

A partir del minut 10' fins al minut 15' el domini va ser total del FC Barcelona amb jugades molt perilloses que podien haver significat el segon gol i, fins i tot, el tercer. La Juventus només fa que perseguir la pilota i el FC Barcelona feia el seu joc. Durant aquest període el FC Barcelona segueix amb el mateix sistema i la Juventus com que defensava molt anava modificant, però un cop recuperada la pilota tornava al sistema 1-4-4-2 (rombe).

Minuts 15'-30'

Del minut 15' al 20' el FC Barcelona segueix amb el seu sistema de tocar i fer córrer al rival amb els jugadors de la Juventus pressionant molt. Cap al minut 18' la Juventus semblava que tornava al partit.

A partir del minut 20' Arturo Vidal torna a la zona defensiva per rebre la pilota i pujar-la ell mateix fins a la zona ofensiva. El FC Barcelona no canvia el seu sistema tàctic en cap moment, però la Juventus a l'hora de defensar utilitzava 5 mig campistes.

Al recuperar la pilota els jugadors del FC Barcelona només intercanviaven passades entre ells i la Juventus seguia amb la pressió des del començament del partit. Però la Juventus quan recuperava la pilota directament anava construint jugades ràpides i fent contraatacs.

A vegades Pirlo i Vidal, jugadors de la Juventus, canviaven les seves posicions entre ells, però sempre mantenint el sistema 1-4-4-2 (rombe).

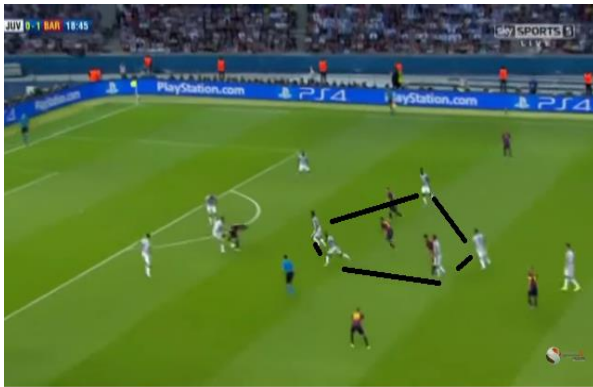

Figura 54: La Juventus utilitzant 5 mig campistes on Tézé o Morata tornaven enrere.

Figura 55: Canvi de posicions entre Pirlo i Vidal.

Entre els minuts 25' i 30' passen dues coses. La Juventus comença a donar problemes al rival fent jugades perilloses i el FC Barcelona no deixa de mantenir la idea de seguir tocant el màxim possible abans de començar a crear la jugada.

Un dels jugadors del FC Barcelona que donava més problemes a la Juventus va ser Lionel Messi al canviar constantment la seva posició, però sense trencar l'estructura de l'equip, és a dir, l'1-4-3-3.

Figura 56: Messi canvia la seva posició per donar solucions a l'equip.

Minuts 30'- 45'

Entre els minuts 30' i 35' el domini és total per part del FC Barcelona, però sense ocasions de gol. En canvi la Juventus fa un sistema molt defensiu, deixant al FC Barcelona fent el seu joc, que no és més que tocar, i alhora de recuperar la pilota directament fer jugades.

A la figura 57 veurem com la Juventus amb tots els seus jugadors en la zona defensiva de l'equip esperant que el FC Barcelona caigui en algun l'error per fer contraatacs.

Entre els minuts 35' i 40' la Juventus pressiona molt i només pensa en fer l'empat abans del descans. Aquesta pressió provoca un desgast físic en el equip italià i en aquest moment el FC Barcelona ho aprofita amb uns atacs perillosos.

Figura 57: La Juventus fa una defensa amb tots els seus jugadors.

Figura 58: Pressió intensiva de la Juventus.

Els últims 5' de la primera part la pilota només circula pel centre del camp i els dos equips mantenen les seves posicions, on els dos equips es conformaven amb el resultat.

Figura 59: La pilota només circula en el centre del camp en els últims minuts de la primera part del partit.

Minuts 45'-60'

Els dos equips comencen la segona part amb els mateixos sistemes inicials, és a dir, el FC Barcelona el sistema tàctic 1-4-3-3 i la Juventus el sistema tàctic 1-4-4-2 (rombe).

Figura 60: Els dos equips comencen la segona part amb els mateixos sistemes tàctics de la primera part.

La Juventus comença molt dèbil, sense ocasions de gol i amb errades defensives. En canvi el FC Barcelona va entrar molt fort. Això va ser fins el minut 54'. Al minut 55' Álvaro Morata, davanter centre de la Juventus, va aconseguir l'empat gràcies a una errada defensiva de Dani Alves i una bona jugada feta entre Lichtsteiner, Marchisio, Tèvez i finalitzada per Álvaro Morata.

Figura 61: Errada defensiva d'Alves que provocarà l'empat.

Figura 62: Inici de la jugada del gol.

Figura 63: La jugada que finalitzarà amb el gol de Álvaro Morata.

Als últims 5' els dos equips estan situats correctament al camp.

Minuts 60' - 75'

Després del gol de la Juventus els seus jugadors Marchisio i Pogba van deixar de tornar a la defensa provocant un buit al centre del camp.

Del 60' al 68' va dominar totalment la Juventus amb moltes ocasions de gol. El FC Barcelona, davant d'una gran pressió dels davanters i mig campistes italians, es van veure superats.

Malgrat això al minut 68' arribà el segon gol del FC Barcelona amb un contraatac molt bé organitzat. Rakitic fa una passada a Messi, i aquest portant la pilota gairebé des del centre del camp fins a la zona defensiva de la Juventus, xuta a porteria, on el rebuig del porter Buffon va ser aprofitat per Luis Suárez per fer el segon gol.

A partir d'aquest moment el domini va ser total del FC Barcelona amb moltes ocasions de gol. La Juventus, perduda i sense ordre al mig del camp, va provocar uns contraatacs molt perillosos del FC Barcelona. Podíem dir que la Juventus no sap què sistema tàctic està utilitzant perquè el centre del camp gairebé està buit, els davanters desapareguts i els defenses pressionen al mateix jugador.

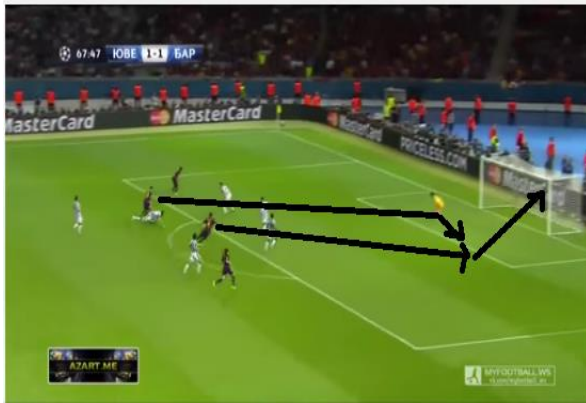

Figura 64: Construcció del contraatac que va suposar el segon gol del FC Barcelona.

Figura 65: Un dels contraatacs del FC Barcelona en el moment que els mig campistes de la Juventus estan perduts.

Minuts 75'- 90'

En aquest quart d'hora gairebé no es veu un sistema tàctic clar per part de cap equip. El FC Barcelona vol tancar el partit fent el tercer gol i la Juventus vol empatar per continuar lluitant. També hi han molts canvis de jugadors. En el cas del FC Barcelona, Iniesta per Xavi, Rakitic per Mathieu i Luis Suárez per Pedro. I en el cas de la Juventus, Vidal per Roberto Pereyra, Morata por Llorente i Evra per Coman. Tots aquests canvis són posició per posició excepte un ,el de Rakitic per Mathieu, on l'entrenador del FC Barcelona volia que Mathieu ocupés el lloc de Macherano, i aquest últim el lloc de Rakitic per tenir una protecció més segura en defensa.

En aquests 15' minuts els dos equips van fer ocasions de gol. Eren 15' minuts més 5' minuts del descompte molt intensos, i en aquest moment és on la preparació física t'ajuda a aguantar el partit complet.

El partit va finalitzar amb un gol de Neymar en la última jugada, on els jugadors de la Juventus després d'una falta van pujar a buscar l'empat. Però Piqué, l'home lliure en jugades a pilota parada, amb el cap allibera la pilota a Messi que inicia l'atac en els últims 10 segons del partit junt amb el Neymar, el Pedro i el Piqué que finalitzà amb un gol de Neymar .

Figura 66: Els dos equips sense sistemes tàctics clars.

Figura 67: La jugada en que tots els jugadors de la Juventus han pujat per fer l'empat, però acabarà amb un gol de Neymar.

Figura 68: Piqué amb el cap allibera la pilota a Messi per iniciar l'atac.

Figura 69: Contraatac en els últims segons entre el Piqué, el Neymar i el Pedro.

Figura 70: El gol de Neymar després d'intercanviar passades amb el Pedro.

Finalment el partit acaba amb la victòria del FC Barcelona (3-1) i aconsegueix el títol de la “Champions League” 2014-2015.

2. CONCLUSIONS

Després de l'estudi de totes les fonts d'informació de l'anàlisi de totes les dades obtingudes i contrastar-les amb diferents tècnics especialistes, he arribat a les següents conclusions:

En el futbol existeixen quatre tipus d'entrenaments diferenciats que són el físic, el tàctic, el tècnic i el psicològic.

Les qualitats físiques bàsiques que més treballen els futbolistes, en ordre d'importància, són la resistència, la velocitat, la força i la flexibilitat. I les qualitats psicomotrius la coordinació, l'equilibri i l'agilitat. Tot això ens porta a concloure que el biotipus d'un futbolista és complex on ha de combinar totes les qualitats físiques bàsiques i psicomotrius, abans esmentades.

Els sistemes tàctics principals es poden dividir en sistemes amb 3, 4 o 5 defenses. Els diferents sistemes tàctics col·loquen als jugadors en el camp amb l'objectiu d'anul·lar al rival i obtenir els màxims avantatges en el joc. És convenient mantenir el mateix sistema el major temps possible.

No existeix un sistema de joc ideal. El millor és aquell que s'adopta a les característiques pròpies dels jugadors i que contraresten i/o anul·len a cada adversari en concret.

La lliga italiana és més estratègica que l'espanyola. Utilitza més el joc del contraatac, amb una gran defensa, un atac organitzat i amb molta mobilitat. És més directe buscant ràpid als davanters per acabar la jugada. En canvi, a la lliga espanyola predomina la combinació, tocant molt la pilota, abans d'acabar la jugada.

A la lliga italiana els sistemes tàctics amb 4 defenses l'utilitzen el 70% dels equips, seguit dels sistemes tàctics de 3 defenses amb un 28% i per últim els sistemes de 5 defenses, utilitzats únicament un 2%.

A la lliga espanyola gairebé el 96% dels equips plantejen sistemes tàctics amb 4 defenses i la resta un 2% amb sistemes de 3 i 5 defenses respectivament.

A la lliga italiana el sistema tàctic 1-4-4-3 i l'1-3-5-2 són els més utilitzats amb 32% i 13% respectivament, i el sistema menys utilitzat va ser l'1-5-3-2 amb 2%. En canvi a la lliga espanyola el sistema tàctic 1-4-2-3-1 és el més utilitzat amb 53% i el menys utilitzat és el sistema 1-5-3-2 i el sistema 1-5-4-1 amb 1% cadascú

A la final de la "Champions League" tant la Juventus com el FC Barcelona van utilitzar sistemes amb 4 defenses. El FC Barcelona va mantenir gairebé sempre el mateix ordre i en canvi la Juventus, després del segon gol encaixat, perd el més característic en ell, l'ordre en defensa i el contraatac. Deixa el mig del camp en mans de FC Barcelona amb molta distància entre les línies dels defenses i dels davanters.

La Juventus perd la final de la "Champions League" en el moment que és infidel al seu propi sistema de joc, desequilibrant les seves línies i deixant al FC Barcelona dominar clarament i ser superior a totes les accions tàctiques del partit.

3. BIBLIOGRAFIA I FONTS D'INFORMACIÓ

- ESCOLA DE FUTBOL. *Sistemas habituales en futbol 11*.
http://www.escoladefutbol.com/beto/docs/sist_f11/sist_f11.htm
- ESCOLA DEL FUTBOL. *Entrenament tècnic i psicològic*.
http://www.escoladefutbol.com/beto/docs/ap_tecni.htm#7
- FUTBOLIA. *Los sistemas tácticos más empleados en España en 2014-15*.
<http://www.futbolia.com/futbolistica-metrica/los-sistemas-tacticos-mas-empleados-en-espana-en-2014-2015>
- FUTBOLIA. *Los sistemas tácticos más empleados en Italia en 2014-15*.
<http://www.futbolia.com/futbolistica-metrica/los-sistemas-tacticos-mas-empleados-en-italia-en-2014-2015>
- KOOORA. *Sistemas tàctics i resultats de les lligues italiana i espanyola*.
<http://www.kooora.com/>
- LIBREINDIRECTO. *Tàctica*.
<http://www.libreindirecto.com/index.php/tactica>
- TACTICAS DE FUTBOL. *Anàlisi de la lligues i campionats*.
<http://tacticasdefutbol.com/>
- WIKIPEDIA. *Funció de cada jugador de futbol*.
https://es.wikipedia.org/wiki/Posiciones_del_fútbol
- WIKIPEDIA. *Informació del futbol i les capacitats físiques*.
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Futbol>

- BRUGGMANN, Bernhard. *1000 ejercicios y juegos de futbol*. Espanya: Hispano Europea, 1995.
- CASTELLS, Manuel; ESTARELLAS, Carme; SANTAMARIA, Helena; TRULLÉN, María Montserrat. *Educació física 3r-4t eso*. Barcelona: Castellnou edicions, 2011.
- RUZ LÓPEZ, Fèlix. *Variants tàcticas en el fùtbol segundà edició*. Sevilla: Editorial deportiva Wanceulen, 1996.
- HOWE, Don; SCOVELL, Brian; ROBSON, Bryan. *Manual de fùtbol la guà mäs completa sobre el deporte rey*. Barcelona: Martínez Roca, 1991.
- LÓPEZ LÓPEZ, Javier. *Fùtbol, modelos tàcticos y sistemas de juego, elaboración y entrenamiento integrado*. Sevilla: Editorial deportiva Wanceulen, 2004.
- LÓPEZ RODRÍGUEZ, Miguel Ángel. *Fùtbol: los sistemas tàcticos interpretación y aplicación*. Sevilla: Editorial deportiva Wanceulen, 2010.
- MONTELEONE, Marco; ORTEGA JIMÉNEZ, Miguel Ángel. *Fùtbol la construcción de un modelo*. Barcelona: Paidotribo, 2015.
- RUIZ LÓPEZ, Fèlix. *Variants tàcticas en el fùtbol segundà edició*. Sevilla: Editorial deportiva Wanceulen, 1996.
- VANIERSCHOT, M. *Programa anual entrenamiento de fùtbol*. Barcelona: Paidotribo, 1994.

4.ANNEXOS

4.1. Annex I: Fonts bibliogràfiques de les figures

Figura 1: <https://ca.wikipedia.org/wiki/Futbol>

Figura 2: <https://i.ytimg.com/vi/DOL7IDXHUeA/hqdefault.jpg>

Figures 3 al 7: google imatges

Figures 8 al 16: google imatges (només la figura del camp)

Figures 46 al 70: youtube.com (captures)

4.2. Annex II: Entrevista

Nom: David Leiva

Càrrec actual: UE Castelldefels Pre Benjamin B

Titulacions: Monitor de futbol base

1. Ordena de més a menys important entre els diferents tipus d'entrenaments: el físic, el tàctic, el tècnic o el psicològic? Per què?

R: Psicològic - tàctic - tècnic - físic.

El primer és el psicològic perquè si el cap no està bé, no hi ha motivació, i tota la resta no serveix de res. Tàctic abans que tècnic perquè és més important l'ordre i el conjunt que les individuals. I per últim el físic perquè amb un bon treball tàctic i tècnic es treballen els aspectes físics.

2. Quin tant per cent de temps dediques a l'entrenament tàctic?

R: El 60 % per tal de trobar el sistema tàctic corresponent en cada un dels partits per aconseguir un objectiu concret que és guanyar els partits. Però sempre tinc en compte no variar molt el sistema que utilitzem en els partits per mantenir el mateix ordre en tots els partits.

3.Com influeix l'entrenament tàctic en un equip de futbol?

R: En l'ordre que es crea. Un equip ben treballat tàcticament és difícil de superar amb moviments conjuntats.

4.Quins creus són els sistemes tàctics més ofensius i els més defensius? Per què?

R:Els més ofensius són els sistemes tàctics 1-4-3-3 i 1-3-4-3 perquè hi ha més jugadors en atac. I els sistemes defensius són l'1-4-2-3-1, 1-4-4-2, 1-4-5-1, 1-3-5-2 i 1-5-4-1 perquè hi ha acumulació de jugadors al mig del camp i en la línia defensiva.

5.Quin sistema tàctic utilitzes habitualment? I per què?

R: El sistema 1-4-4-2 perquè cobreix passadissos interiors (els defenses laterals i els mig campistes ofensius) i protegeix el centre.

6.De quins factors depèn la utilització d'un sistema tàctic concret?

R: Depèn dels jugadors que tinguis i de la manera de jugar del rival.

7.Quina tàctica no utilitzes mai? I per què?

R: El sistema 1-3-5-2 perquè no protegeix molt la zona defensiva i no dóna molt en atac.

8.Utilitzes el mateix sistema tàctic quan jugues dintre i fora de casa?

R: Gairebé sempre el mateix, per mantenir l'equilibri de l'equip. Variant molt els sistemes pot desequilibrar a l'equip i seria aprofitat per l'equip contrari.

9.De què depèn la utilització d'un sistema tàctic en un partit?

R: Depèn de com vols jugar i quines són les eines per guanyar a l'equip contrari. També depèn de com es col·loqui l'altre equip per poder fer modificacions tàctiques. A vegades també depèn del camp, és a dir, si el camp està en bones condicions la col·locació de l'equip és millor.

10.Existeix alguna relació entre el nivell tècnic i el nivell tàctic d'un equip?

R: És clar que hi ha una relació perquè a més nivell tècnic hi ha menys errors i el sistema funciona millor. I a menys nivell tècnic hi ha molts més problemes de col·locació.

11.Em sabries dir les característiques a nivell tàctic a la lliga italiana (Calcio) i a la lliga espanyola (BBVA)?

R: Avui en dia no hi ha tantes diferències entre aquestes dues lligues. Però l'única diferència que veig a nivell tàctic entre la lliga espanyola i la lliga italiana és que l'espanyola és més d'elaboració, amb possessions més llargues i la italiana és més defensiva i amb atacs més directes.

12.A la final de la " Champions League 2014-2015" entre el FC Barcelona i La Juventus, quin equip creus que va guanyar la final tàcticament? Per què?

R: Guanya el FC Barcelona en l'aspecte tàctic per cometre menys errors que el rival i saber aprofitar les ocasions que els hi donaven.

13.Va guanyar l'equip més tècnic i/o l'equip amb millor tàctica?

R: En aquest cas, l'equip més tècnic és l'equip més tàctic, és a dir, el FC Barcelona ha guanyat tècnicament i tàcticament.

14.Quin sistema tàctic hauries utilitzat si fossis l'entrenador de La Juventus?

R:1-4-3-3 pressionant directament a la zona defensiva del FC Barcelona perquè d'aquesta manera la Juventus pot evitar una bona sortida de pilota i obligar-los a jugar a cop de pilota (els defensors només buscarien als davanters).

